

Provincie Utrecht

Kadernota 2015

Utrecht 26 mei 2015

Inhoudsopgave

Bladzijde

Inhoudsopgave	3
1. Bestuurlijke samenvatting	5
1.1 Inleiding.....	5
1.2 Plaats van de Kadernota in de planning-en-controlcyclus	5
1.3 Leeswijzer	6
1.4 Financiële en economische ontwikkelingen	6
1.5 Bestuurlijke ontwikkelingen	7
1.6 Organisatorische ontwikkelingen.....	8
1.7 Samenvatting financiële bijstellingen en meerjarenperspectief	9
2. Financiële ontwikkelingen	10
2.1 Inleiding.....	10
2.2 Dekking personeelskosten	10
2.3 Transitie BRU.....	10
3. Financieel meerjarenperspectief 2015- 2019	12
3.1 Inleiding.....	12
3.2 Ontwikkeling begrotingssaldo 2015-2019	12
3.3 Algemene reserves (vermogenspositie)	12
3.4 Herzien financieel meerjarenperspectief 2015-2019	13
3.5 Doorkijk tienjaars financieel perspectief	13
4. Bijstellingen algemene dekkingsmiddelen en stelposten	16
4.1 Inleiding.....	16
4.2 Algemene dekkingsmiddelen (Begrotingspositie)	16
4.3 Stelposten	17
4.4 Samenvatting bijstellingen algemene dekkingsmiddelen en stelposten	19
5. Coalitieakkoord	20
6. Financiële bijstellingen bestaand beleid	22
6.1 Inleiding.....	22
6.2 Bijstellingen bestaand beleid per programma	22
6.3 Financiële uitwerking van de beleidsvoorstellen	25
Bijlagen.....	26
Bijlage 1 Politiek relevante begrotingswijzigingen	27
Bijlage 2 Technische begrotingswijzigingen	30
Bijlage 3 Staat van inkomensoverdrachten.....	60
Colofon	63

1 Bestuurlijke samenvatting

1.1 Inleiding

Voor u ligt de Kadernota 2015 van de provincie Utrecht. Tot en met 2014 was de naam van het document voorjaarsnota. Aanleiding voor de naamsverandering is dat "kadernota" beter past bij het karakter van de nota. De Kadernota 2015 heeft namelijk als doel Provinciale Staten te informeren over de financiële kaders voor de Begroting 2016. Ook geven wij met de kennis van nu een doorkijk naar onze financiële positie voor de komende jaren. Dit vormt een vooruitblik op de Begroting 2016.

De Kadernota 2015 heeft een bijzonder karakter, omdat deze tot stand is gekomen in een periode dat de coalitieonderhandelingen na de verkiezingen van 18 maart nog aan de gang waren.

De kadernota is daarom beleidsarm opgesteld. Conform de financiële spelregels in de Kadernota Begrotingen 2012-2015 is de nullijn gehanteerd, d.w.z. er zijn geen voorstellen voor nieuw beleid opgenomen. Uitzonderingen zijn alleen gemaakt voor de drie O's: onvoorzien, onafwendbaar en onuitstelbaar.

Wel is rekening gehouden met de financiële gevolgen van het nieuwe coalitieakkoord.

Hiermee wordt een integraal beeld gegeven van het meerjarig financieel perspectief.

1.2 Plaats van de Kadernota in de planning-en-controlcyclus

Provinciale Staten (PS) leggen de beleidskaders en de financiële kaders vast voor het college van Gedeputeerde Staten. Via de planning-en-controlcyclus controleert u of het college de beleidsdoelstellingen binnen deze kaders realiseert. Het college stuurt en beheerst het realiseren van de beleidsdoelstellingen en de budgetten ook via de planning- en controlcyclus. Via deze cyclus legt zij ook verantwoording af aan PS. Elke cyclus start met een planning. Voor de planning-en-controlcyclus is dit de Begroting. Hierna volgt de uitvoering van deze planning. De uitvoering kent twee tussentijdse meetpunten. Het eerste meetpunt is de Kadernota. Hierin staat ook een vooruitblik op de Begroting 2016. Het tweede meetpunt is de Najaarsrapportage. Op basis van deze meetpunten kan er bijsturing plaatsvinden. Met de Jaarrekening en het Jaarverslag sluiten we de planning-en-controlcyclus af. Daarmee evalueren we de uitvoering van het beleid en leggen verantwoording af.

Begrotingscyclus 2016

**Kadernota/
Voorjaarsnota 2015**
PS juni 2015

Begroting 2016
PS november 2015

Jaarrekening 2016
PS juni 2017

Najaarsrapportage 2016
PS november 2016

1.3 Leeswijzer

De gegevens in de Kadernota hebben betrekking op het eerste kwartaal van 2015. Per programma worden de financiële bijstellingen gegeven (hoofdstuk 6).

De bedragen in de financiële tabellen staan weergegeven in eenheden van € 1.000. Dit is gedaan om de leesbaarheid te vergroten. Een bedrag van € 25.000 staat dus als 25 vermeld in de financiële tabel.

1.4 Financiële en economische ontwikkelingen

Provinciefonds

Provinciale verdeelvraagstukken leiden tot veel discussie over de juiste verdeling van de beschikbare middelen. De huidige verdeelsystematiek wordt door veel provincies als weinig transparant ervaren. Het IPO heeft een externe commissie ingesteld die tot een zwaarwegend voorstel moet komen voor een transparanter verdeelmodel, dat tevens in staat is toekomstige verdeelvraagstukken op te vangen.

Directe aanleiding is de decentralisatie van natuur- en vervoerstaken naar de provincies, waardoor de omvang van het provinciefonds verdubbelt. Deze commissie, onder voorzitterschap van G.J. Jansen, is begin 2015 van start gegaan en zal dit najaar zijn advies uitbrengen.

De uitkomsten van de meicirculaire 2015 zijn nog niet in deze kadernota verwerkt. Dit zal plaatsvinden bij de vaststelling van de Begroting 2016 (november 2015).

Economische ontwikkelingen

Voor zover er nog sprake is van een financiële crisis, spreken we nu over de naweeën daarvan. De economie herstelt en die van Nederland groeit weer met 0,75% in 2014 (CBP). De verwachting is dat deze aantrekt tot een groei van 1,7% in 2015 (CPB). Voor 2016 is zelfs een groei in het vooruitzicht gesteld van 1,8% (CPB). Voor de lange termijn wordt echter niet veel meer verbetering in de groei verwacht.

De koopkracht en de werkloosheid ijlen nog na maar ook hier worden verbeteringen verwacht. Door de (verwachte) lage groei voor een langere periode dreigt er deflatie.

Ondertussen is de rijksbegroting op orde met een EMU-saldo verwacht in 2015 van -1,8% /bbp en lijken de bezuinigingen voorlopig voorbij.

Deze voorzichtig positieve geluiden klinken wel onder bijzondere monetaire omstandigheden. De rentestanden staan nagenoeg op 0% en de euro daalt snel ten opzichte van de dollar. Dit is bewust beleid van de ECB om de groei te stimuleren, deflatie te vermijden en schulden te saneren. De verwachting is dat deze situatie nog wel meerdere jaren zal aanhouden en zich pas op langere termijn enigszins herstelt.

Motorrijtuigenbelasting

In de voorgaande jaren is een duidelijke daling in het auto- en motorbezit geconstateerd. Op grond hiervan hebben wij in de begroting voor het jaar 2015 de opbrengst van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting voorzichtig geraamd.

Het jaar 2014 liet echter ondanks het teruglopende auto- en motorbezit een duidelijke verhoging van de opbrengst zien als gevolg van het vanaf dat jaar belasten van de zeer zuinige auto's. Op grond hiervan wordt thans de raming van de opbrengst voor het jaar 2015 omhoog bijgesteld naar de hoogte van de werkelijke opbrengst van het jaar 2014

Vennootschapsbelasting

Op grond van een nieuwe Wet vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven zijn *overheidsondernemingen* (d.w.z. overheden die ondernemingsactiviteiten uitvoeren) in beginsel vpb-belastingplichtig. De wet beoogt daarmee een gelijk spelveld voor de markt te creëren omdat de vrijstelling voor de vennootschapsbelasting wordt beschouwd als een vorm van staatsteun. De ingangsdatum van deze wetsaanpassing is 1 januari 2016. Het conceptwetsvoorstel voorziet in een aantal vrijstellingen voor bijvoorbeeld interne activiteiten en samenwerkingsverbanden tussen overheden.

In het tweede kwartaal zal een eerste inventarisatie plaatsvinden van de activiteiten van de provincie. Op basis van deze inventarisatie zal een analyse worden opgesteld met een aantal aanbevelingen.

1.5 Bestuurlijke ontwikkelingen

Afschaffing Wgr-plusregio's

Op 1 januari 2015 zijn de Wgr-plusregio's (in Utrecht het BRU) afgeschaft. De verkeer- en vervoertaken worden organisatorisch ingevlochten in de provincie. De taken, bevoegdheden en middelen (besteding middelen BDU) voor uitvoering van Verkeer en Vervoertaken waaronder de concessieverlening OV voor de stadsregio Utrecht zijn vanaf 1 januari 2015 een verantwoordelijkheid van de provincie.

Gemeenten

De gemeenten zijn per 1 januari 2015 verantwoordelijk geworden voor jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen. Een deel van deze taken hebben zij nu ook al, een deel nemen zij over van het rijk. Die vergrote verantwoordelijkheid vergt veel van het lokale bestuur. Het zal in de praktijk soms lastig blijken om (financieel en qua ambtelijke expertise) daaraan te voldoen, zeker voor de kleinere gemeenten. Er zal gaandeweg meer differentiatie ontstaan tussen gemeenten. Gemeenten die niet langer voldoende bestuurskrachtig zijn, kunnen de oplossing zoeken in herindeling of in regionale samenwerking. Gemeentelijke herindeling is echter een langdurig (wettelijk) proces, door het afwegen van alle verschillende belangen, maar ook omdat positieve effecten vaak pas op langere termijn zichtbaar worden. In de bestuurlijke praktijk betekent dit dat gemeenten elkaar steeds vaker opzoeken. De regio wordt in toenemende mate gezien als oplossing voor lokale problemen. Dit proces is al langer gaande, maar heeft recentelijk een sterke impuls gekregen door de sociale decentralisaties en de transitie van de jeugdzorg. Resultaat van de voortgaande regionalisering is een "lappendeken" van verschillende samenwerkingsverbanden, die lastig te doorgronden is voor raadsleden, wat ook sturing moeilijker maakt.

Wij voelen ons als Utrechts midden bestuur (mede-)verantwoordelijk voor de kwaliteit van het bestuur in onze regio. Het is van belang om daarover in het belang van een krachtige Utrechtse regio met elkaar in gesprek te zijn. Het voornemen is om samen de opzet en invulling daarvan ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid en rol te bespreken. Wij werken in de Utrechtse regio samen aan een aantrekkelijk woon-, werk-, en leefklimaat.

Ontwikkelingen buiten de provincie

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben op 18 november 2014 het (concept)advies over de bestuurlijke toekomst van Gooi en Vechtstreek voor de middellange termijn aan de minister van BZK vastgesteld. Relevante aspecten voor de Utrechtse gemeenten uit het advies:

- Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren kunnen een intensieve niet-vrijblijvende samenwerking verkennen en eventueel vormgeven;
- Stichtse Vecht, Wijdemeren en Weesp kunnen voor de korte termijn hun voorgestelde samenwerking vormgeven maar het advies is ook om deze niet verder te intensiveren.

De commissie Schutte heeft in opdracht van de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (Vianen) een eindrapportage opgeleverd over de bestuurlijke toekomst van hun samenwerking. De commissie adviseert de betreffende gemeenten om op de schalen. Voor de regio Vijfheerenlanden is bijvoorbeeld het advies dat Leerdam, Vianen en Zederik worden samengevoegd. In lijn van de adviezen van de commissie is door alle drie gemeenten een strategische verkenning uitgevoerd. Algehele conclusie was dat een gemeentelijke herindeling in de regio Vijfheerenlanden de beste kansen biedt voor een duurzame en krachtige bestuurlijke inrichting. De drie gemeenteraden hebben in februari 2015 besloten een haalbaarheidsonderzoek te starten naar een eventueel nieuw te vormen gemeente Vijfheerenlanden.

Met regio FoodValley werken we samen bij de acquisitie van buitenlandse bedrijven en cofinancieren we gezamenlijk het innovatieproject Go Without Salt. Via Veenendaal zorgen we voor het aanhaken van FoodValley bij de EBU. FoodValley is een belangrijke voedingsbodem voor de Nederlandse economie en een inspirerende kennisregio in Europa. Voor FoodValley geldt dat de provincies Utrecht en Gelderland de komende jaren als Triple Helix partners kunnen blijven bijdragen aan de versterking van de regionale innovatie en de verbetering van het woon- en werkklimaat.

Provincie van de toekomst / modern midden bestuur

We leven in een netwerksamenleving. Maatschappelijke opgaven zijn complexer geworden, kennen meer betrokken partijen en spelen op variërende schaalniveaus. In de netwerksamenleving moeten overheden (leren) samenwerken met elkaar en met andere partijen als bedrijven, kennis- en andere maatschappelijke instellingen, en inwoners. De ontwikkeling en kwaliteit van de provincie Utrecht is immers een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle overheden, stakeholders en inwoners. Als provincie participeren we daarin meer

dan we bepalen. Maatschappelijk initiatief eist een grotere en betekenisvollere rol op. Voor vele opgaven en voor veel stakeholders hebben bestuurlijke (provincie)grenzen weinig betekenis. Netwerksamenwerking vindt plaats op verschillende schalen, tussen horizontale en verticale netwerken, met verschillende partners en over bestuurlijke grenzen heen (=“multi-level governance”). Daarvoor dient verder de dialoog met partijen in de samenleving te worden gezocht. Het vooraf elkaar opzoeken, gezamenlijk de opgaven bespreken, agenda’s bepalen en routes uitzetten.

Dit vraagt om een moderne overheid die de maatschappelijke opgave centraal stelt en in staat is om samen met regiopartners en andere stakeholders de kracht in de regio verder te ontwikkelen. Wat hebben de stakeholders en het gebied nodig? De maatschappelijke opgaven zijn leidend, de grenzen volgend. Het gaat met nadruk niet om concurrentie met andere overheden of stakeholders, maar het complementair zijn. Het vanuit de eigen waarde samen met elkaar vormen van een robuust en daadkrachtig groter geheel.

Wij willen als provincie onze partners inspireren en een voorbeeldrol vervullen. Vooroplopen in de manier waarop wij werken en samenwerken, en op deze manier beschouwd worden als een “gidsorganisatie”. Om goed aansluiting te houden bij de samenleving en een benaderbaar bestuur te zijn, dient veel aandacht uit te gaan naar een uitnodigende houding en de interactieve, verbindende rol. Transparant werken, kunnen loslaten, partners de ruimte geven en het durven vertrouwen op de kracht en kunde van anderen, zijn bepalende elementen, zoals ook opgenomen in IPO Kompas 2020.

1.6 Organisatorische ontwikkelingen

2015 is het jaar waarin we na een periode van krimp in het personeelsbestand de stap richting continuering én doorontwikkeling kunnen maken. De ambitie hierbij is dat de provincie Utrecht zich wil ontwikkelen tot een “gidsorganisatie” binnen het midden bestuur. Dit betekent dat de organisatie verder moet werken naar een echt flexibele en wendbare organisatie die inspeelt op wat er in de maatschappij speelt; een echte adaptieve netwerkorganisatie.

Belangrijk kenmerk van een adaptieve gidsorganisatie is dat meer ruimte wordt gegeven voor horizontale sturing door en voor medewerkers op basis van hun professionaliteit. Onder de noemer “Procesgericht Werken” wordt hieraan invulling gegeven door het opdragen aan medewerkers van zogenaamde procesrollen en het aanwijzen van proces- en keteneigenaren.

Dit vraagt iets van managers en medewerkers, iedereen zal zich moeten ontwikkelen tot medewerker van de toekomst. Dit betekent leren van en met elkaar in een lerende organisatie, en het met elkaar willen zijn van een Great Place to Work. Een organisatie waarin geloofwaardigheid, respect, eerlijkheid, trots en kameraadschap centraal staan.

In 2015 wordt gestart met de implementatie van het project PRESTO, een nieuw ERP systeem. Hiermee maken we als organisatie een grote stap voorwaarts daar waar het gaat om standaardisatie van onze processen en het verbeteren van onze informatievoorziening. Als gevolg hiervan wordt de focus meer gericht op onze prestaties 'buiten'. Het stelt ons in staat om flexibeler bij te sturen en daarmee in te spelen op nieuwe ontwikkelingen in onze omgeving.

1.7 Samenvatting financiële bijstellingen en meerjarenperspectief

De Kadernota 2015 laat een neutraal meerjarenperspectief zien. Meer informatie over de financiële bijstellingen in deze Kadernota kunt u vinden in hoofdstukken 4, 5 en 6.

Begrotingssaldo	2015	2016	2017	2018	2019
Stand vóór Kadernota 2015	1.674	3.908	4.088	2.559	2.972
Mutaties algemene dekkingsmiddelen (H4):	1.289	1.193	809	1.340	741
Saldo na mutaties algemene dekkingsmiddelen	2.963	5.101	4.897	3.899	3.713
Bijstellingen bestaand beleid programma's (H6):	-105	582	516	493	471
Stand Kadernota 2015 zonder coalitieakkoord	2.858	5.683	5.413	4.392	4.184
Intensivering coalitieakkoord	-6.850	-8.015	-8.015	-8.265	-8.265
Dekking coalitieakkoord (incidenteel)	3.576	2.507	2.327	4.106	4.106
Stand Kadernota 2015 met coalitieakkoord	-416	175	-275	233	25
Inzet Saldirreserve (conform coalitieakkoord)	416	-175	275	-233	-25
Saldo t.b.v. Begroting 2016	0	0	0	0	0

Het Coalitieakkoord wordt gepresenteerd in deze Kadernota. Hiervoor is nog geen begrotingswijziging opgenomen, dit wordt pas gedaan bij de Begroting 2016. Bij de Begroting 2016 wordt ook het meerjarenperspectief geactualiseerd op basis van de meicirculaire. Net als bij het coalitieakkoord wordt de Saldirreserve gebruikt voor het opvangen van het negatieve saldo in 2015 en 2017. De overschotten in 2016, 2018 en 2019 worden in de reserve gestort. Het uitgangspunt dat de saldirreserve niet onder de € 10,0 mln. mag dalen, blijft hierbij gehandhaafd.

2 Financiële ontwikkelingen

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt u geïnformeerd belangrijke financiële ontwikkelingen binnen de provincie Utrecht.

2.2 Dekking personeelskosten

In deze kadernota zijn een aantal voorstellen opgenomen waarbij de dekking van de personeelskosten wordt aangepast. Hierover bent via de statenbrief van 17 maart 2015 al ingelicht. Voorheen was de dekking van de personeelskosten gebaseerd op de toegestane formatie. Echter een deel van de formatie werd 'anders' gedekt, bijvoorbeeld vanuit incidentele projectbudgetten. Door tijdschrijven werd duidelijk op welke projecten de kosten moesten drukken. Door het –om andere redenen gewenste- afschaffen van het tijdschrijven vindt deze toerekening en interne verrekening niet meer plaats en ontstaat een tekort bij het budget voor de loonkosten.

In 2014 is de dekking voor dit tekort eenmalig gevonden. Voor 2015 en verder is een structurele oplossing gewenst. Gezien de herkomst van het tekort wordt voorgesteld dit via een omslag naar rato op de begrotingsprogramma's te doen. Dit is een logische verdeling. Immers hoe groter het programma, des te hoger de projectkosten en projectinzet. Begin 2015 is een inventarisatie gemaakt van alle budgetten van de begrotingsprogramma's waarop personele lasten kunnen drukken. Hierbij zal dan via de begrotingsprogramma's een procentuele norm toegepast worden ter structurele dekking van deze lasten.

Bij het vaststellen van deze kadernota worden ook een aantal andere onderwerpen structureel geregeld. Concreet gaat het om de volgende oorzaken:

1. Overgang naar FUWA PROV functies en verplichtingen vanuit sociaal plan (inschaling > 100%, ca. € 0,765 mln.): dit is een sterfhuisconstructie met een langere termijn. Als een betreffende medewerker de dienst verlaat of een andere functie aanvaardt, kan er op worden gestuurd dat de nieuwe medewerker geen inschaling > 100% krijgt.
2. Uitvoering van cao afspraken, zoals ambtsjubileumgratificatie (ca. € 0,2 mln.): dit is structureel en onvermijdbaar.
3. Toelagen (ca. € 0,05 mln.): een deel hiervan kan worden afgebouwd, daar waar het gaat om een tijdelijke toelage. Waar het structurele toelagen betreft geldt een sterfhuisconstructie.
4. Incidentele beloningen (gratificaties, ca. € 0,285 mln.): dit kan worden afgebouwd of volledig worden gestopt. Vanuit een verstandig personeelsbeleid vinden wij dit echter niet gewenst. Gedifferentieerd belonen draagt immers bij aan het stimuleren, vasthouden en aantrekken van excellente medewerkers.

Gelet op de oorzaken van het tekort en de tijd die het vergt om af te bouwen is het gewenst hiervoor vooralsnog een structurele dekking te zoeken voor het totale bedrag. Wij zullen jaarlijks bij de Jaarrekening bekijken welke bijstelling mogelijk is. Voor een deel van de kosten geldt dat ze structureel zullen blijven. Wij stellen voor om het tekort van € 1,3 mln. te dekken uit de Stelpost Loon- en Prijsontwikkeling (zie hoofdstuk 4.3).

De stelpost Loon- en Prijsontwikkeling is primair bedoeld om de onvermijdbare verplichtingen vanuit cao-onderhandelingen te kunnen opvangen. Door de cao-uitwerking is in 2015 sprake van een stijging van € 2,258 mln. en vanaf 2016 van structureel van € 2,553 mln. hogere loonkosten. De werkelijke stijging van de werkgeverslasten valt lager uit vanwege lagere premies en lagere pensioenbijdrage en het mobiliteitsmaatwerk. Zie voor de werkelijke bedragen hoofdstuk 4.3. Het ligt voor de hand om ook de dekking hiervan te halen uit de stelpost Loon- en Prijsontwikkeling.

2.3 Transitie BRU

De Wet afschaffing plusregio's (Wap) is op 1 januari 2015 van kracht geworden en heeft tot gevolg dat alle middelen en bevoegdheden met betrekking tot de Wet Brede Doeluitkering (BDU) Verkeer en Vervoer overgaan van Bestuur Regio Utrecht (BRU) naar de provincie Utrecht (PU).

Over de transitie BRU zijn tussen provincie Utrecht en BRU afspraken gemaakt. Hierin zijn de uitkomsten en consequenties van het accountantsonderzoek van Ernst & Young (EY) betrokken.

De volgende afspraken zijn gemaakt:

1. Instellen van een overgangperiode waarbij Bestuur Regio Utrecht haar expertise en kennis en ervaring ten aanzien van mobiliteitsbeleid in de Utrechtse grootstedelijke regio kan overdragen. Onderdeel hiervan is dat de provincie na de transitie het door Bestuur Regio Utrecht vastgestelde beleid zal overnemen.
2. De vigerende beleidstukken van Bestuur Regio Utrecht zijn tot 2020 uitgangspunt, dat laat onverlet de bevoegdheid van Provinciale Staten om tussentijds beleid te actualiseren. Om te komen tot een geïntegreerd BRU- en provinciebeleid wordt, niet eerder dan na 2 jaar, een proces ingericht van herijking van beleid. In dit proces worden de huidige BRU-gemeenten vooraf bestuurlijk geconsulteerd.
3. De door Bestuur Regio Utrecht vastgestelde meerjarenbegroting met uitvoeringsprogramma's (inclusief exploitatie en subsidiebeschikkingen) zullen na transitie gerespecteerd blijven tot 2020, wat onverlet laat dat Provinciale Staten over budgetrecht beschikt. In relatie tot subsidiebeschikkingen zal een harmonisatie met de provinciale verantwoordings- en beschikkingsregels worden toegepast.
4. Tegenvallers bij investeringsprogramma's, OV-exploitatie en beheer & onderhoud worden binnen deze meerjarenbegroting (zie punt 3) opgevangen. In 2020 worden mee- en tegenvallers binnen deze programma's bekeken. Over besteding van een eventueel restant wordt in overleg getreden met de huidige BRU-gemeenten.
5. In aanvulling op punt 2 neemt de Provincie Utrecht de besluitvorming van Bestuur Regio Utrecht ten aanzien van de tramremise en vervoerkundige koppeling over. Ook hiervoor geldt ten aanzien van mee- en tegenvallers het gestelde onder punt 4.
6. Bij het vaststellen van het jaarlijks OV-vervoerplan worden huidige BRU-gemeenten bestuurlijk nauw betrokken.
7. Gelijk aan andere gemeenten worden BRU-gemeenten vooraf geconsulteerd bij visievorming. De provincie blijft in continue dialoog met de huidige BRU-gemeenten ten aanzien van de specifieke kenmerken van de stadsregionale vraagstukken.
8. De Provincie Utrecht neemt de systeemverantwoordelijkheid over voor het OV-systeem bestaande uit eigendom, beheer en exploitatie van infrastructuur en materieel. Ook neemt de provincie de Regiotram Utrecht over, inclusief bijhorende eigendommen. Pas na uitvoering van de huidige infraprojecten (2017-2018) neemt de provincie besluiten over de toekomstige positie (c.q. eventuele verzelfstandiging) van het trambedrijf.

3 Financieel meerjarenperspectief 2015-2019

3.1 Inleiding

Diverse ontwikkelingen hebben invloed op ons beleid en de middelen om dit beleid te kunnen realiseren. In dit hoofdstuk wordt allereerst de ontwikkeling van het begrotingssaldo gepresenteerd. Vervolgens wordt ingegaan op de stand van de algemene reserves.

Daarna wordt het herzien financieel perspectief 2015-2019 gepresenteerd na verwerking van:

- de bijstellingen op de algemene dekkingsmiddelen (ho 4);
- de bijstellingen door het coalitieakkoord (ho 5);
- de bijstellingen op de programma's zoals opgenomen in de hoofdstukken (ho 6).

Tot slot wordt een doorkijk gegeven voor de komende 10 jaar.

3.2 Ontwikkeling begrotingssaldo 2015-2019

Bedragen x € 1.000

Begrotingssaldo	2015	2016	2017	2018	2019
Stand bij Begroting 2015	1.674	3.908	4.088	2.559	2.972
Mutaties na Begroting 2015:					
- Geen					
Begrotingssaldo vóór Kadernota 2015	1.674	3.908	4.088	2.559	2.972

De jaarschijf 2019 is toegevoegd op basis van het structurele en incidentele budget van 2018. Ten opzichte van de jaarschijf 2018, zoals gepresenteerd in de Begroting 2015, valt dit gunstiger uit. Dit is te verklaren door de in 2019 hogere geraamde opbrengst opcenten Motorrijtuigenbelasting ad € 0,57 mln. en een lagere bijdrage ad € 0,16 mln. uit het provinciefonds (meicirculaire 2014).

3.3 Algemene Reserves (vermogenspositie)

Inmiddels, na afsluiting van het jaar 2014, is de stand van de Algemene Reserves geactualiseerd. Deze zijn als volgt:

Algemene reserve

Bedragen x € 1.000

Algemene reserve	
Stand bij Jaarrekening 2014 voor jaarrekeningresultaat	13.669
Bij: Vrij besteedbaar jaarrekeningresultaat 2014 (ovv goedkeuring PS)	5.992
Bij: Mutaties Begroting 2015	277
Stand bij Kadernota 2015	19.938

Het saldo van de algemene reserve is vrij besteedbaar.

Reserve Weerstandsvermogen

Bedragen x € 1.000

Reserve Weerstandsvermogen	
Stand bij Jaarrekening 2014 voor besluitvorming PS	34.516
Af voorstel jaarrekening 2014: toevoeging aan voorziening Hart van de Heuvelrug	-2.600
Stand voor Kadernota 2015	31.916

De reserve Weerstandsvermogen bedraagt € 31,9 mln. Naast de voorstellen bij de Jaarrekening 2014 zijn er geen andere mutaties in de reserve weerstandsvermogen. Ook na deze onttrekkingen is de reserve weerstandsvermogen voldoende om het vereiste weerstandsvermogen af te dekken.

3.4 Herzien financieel meerjarenperspectief 2015-2019

In deze paragraaf wordt het herzien financieel perspectief 2015-2019 gepresenteerd na verwerking van de bijstellingen van de algemene dekkingsmiddelen en op de programma's zoals opgenomen in de hoofdstukken 4 en 6. Daarnaast is rekening gehouden met het coalitieakkoord (zie hoofdstuk 5).

Begrotingssaldo	2015	2016	2017	2018	2019
Stand vóór Kadernota 2015	1.674	3.908	4.088	2.559	2.972
Mutaties algemene dekkingsmiddelen (H4):	1.289	1.193	809	1.340	741
Saldo na mutaties algemene dekkingsmiddelen	2.963	5.101	4.897	3.899	3.713
Bijstellingen bestaand beleid programma's (H6):	-105	582	516	493	471
Stand Kadernota 2015 zonder coalitieakkoord	2.858	5.683	5.413	4.392	4.184
Intensivering coalitieakkoord	-6.850	-8.015	-8.015	-8.265	-8.265
Dekking coalitieakkoord (incidenteel)	3.576	2.507	2.327	4.106	4.106
Stand Kadernota 2015 met coalitieakkoord	-416	175	-275	233	25
Inzet Saldireserve (conform coalitieakkoord)	416	-175	275	-233	-25
Saldo t.b.v. Begroting 2016	0	0	0	0	0

In de Begroting 2015 is een positief financieel meerjarenperspectief gepresenteerd.

In deze kadernota nemen de algemene dekkingsmiddelen toe. Dit is vooral een gevolg van een hogere opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting. Ook de bijstellingen bestaand beleid (hoofdstuk 6) dragen aan de algemene dekkingsmiddelen bij. Deze worden gebruikt als dekking voor de intensivering coalitieakkoord (hoofdstuk 5). Een deel van deze intensivering wordt vervolgens gedekt uit incidentele middelen, waarbij het uitgangspunt wordt gehanteerd dat de Saldireserve niet mag dalen onder de € 10,0 mln.

Het resultaat is een meerjarenperspectief wat neutraal is. De uitkomsten van de meicirculaire 2015 zijn nog niet in deze kadernota verwerkt, dit zal plaatsvinden bij de Begroting 2016.

3.5 Doorkijk tienjaars financieel perspectief

De financiële doorkijk voor de komende 5 jaar is hieronder in de tabel opgenomen.

De dekkingsmiddelen vallen vanaf 2016 tijdelijk terug. Dit is een gevolg van de ontwikkeling van de uitkering provinciefonds (gevolg van de "trap-op-trap-af-systematiek").

Na verwerking van het coalitieakkoord resteert een positief meerjarenperspectief.

Tabel Herzien financieel meerjarenperspectief 2015-2019 (bedragen x € 1.000)

Saldo begroting	2015	2016	2017	2018	2019
A. Saldi programma's incl. overhead en mutaties in reserves	155.043	145.130	145.314	145.172	145.089
B. Stelposten					
Onvoorzien	400	400	400	400	400
Loon-en prijscompensatie	0	2.200	4.100	6.000	7.900
Totaal stelposten (B)	400	2.600	4.500	6.400	8.300
C. Beschikbare dekkingsmiddelen/baten					
Saldo treasury	3.197	2.824	3.055	2.930	2.930
Dividend	100	100	100	100	100
Uitkering provinciefonds	40.604	35.518	36.527	36.813	37.842
Overigen	200	200	200	200	200
Opcenten MRB (72,6)	114.200	114.771	115.345	115.921	116.501
Totaal baten (C)	158.301	153.413	155.227	155.964	157.573
D. Saldo begroting (A+B+C) zonder coalitieakkoord	2.858	5.683	5.413	4.392	4.184
Intensivering coalitieakkoord	-6.850	-8.015	-8.015	-8.265	-8.265
Dekking coalitieakkoord (incidenteel)	3.576	2.507	2.327	4.106	4.106
E. Saldo begroting met coalitieakkoord	-416	175	-275	233	25

Als het hiervoor gepresenteerde financieel perspectief wordt doorgetrokken tot 2024 ziet deze er als volgt uit:

Tabel financieel meerjarenperspectief 2020-2024 (bedragen x € 1.000)

Saldo begroting	2020	2021	2022	2023	2024
A. Saldi programma's incl. overhead en reserves	145.089	145.089	145.089	145.089	145.089
B. Stelposten					
Onvoorzien	400	400	400	400	400
Loon-en prijscompensatie	7.900	7.900	7.900	7.900	7.900
Totaal stelposten (B)	8.300	8.300	8.300	8.300	8.300
C. Beschikbare dekkingsmiddelen/baten					
Saldo treasury	2.630	2.330	2.030	1.730	1.430
Dividend	100	100	100	100	100
Uitkering provinciefonds	38.220	38.603	38.989	39.379	39.772
Overigen	200	200	200	200	200
Opcenten MRB (72,6)	117.084	117.669	118.257	118.849	119.443
Totaal baten (C)	158.234	158.902	159.576	160.257	160.945
D. Saldo begroting (A+B+C)	4.845	5.513	6.187	6.868	7.556
Intensivering coalitieakkoord	-5.065	-5.065	-5.065	-5.065	-5.065
Dekking coalitieakkoord (incidenteel)	0	0	0	0	0
E. Saldo begroting met coalitieakkoord	-220	448	1.122	1.803	2.491

Op de bovenstaande doorkijk zijn de volgende aannames gehanteerd:

1. Het saldo op de programma's inclusief overhead en reserves wordt constant verondersteld op het niveau van 2019;
2. Wat betreft de treasurybaten gaan we uit dat vanaf 2019 een jaarlijks afname is van het vermogen met € 30 mln. Afname van het vermogen komt door het afnemen van de bestemmingsreserves. Verder is gerekend met een rente van 1%;
3. Er wordt uitgegaan van een geschatte groei van het provinciefonds van 1%. Een exactere inschatting is niet te maken, aangezien de groei afhankelijk is van een aantal factoren, zoals de jaarlijkse autonome groei van de uitgaven van de rijksoverheid als inflatiepercentages.
4. De opbrengst opcenten MRB groeit jaarlijks met 0,5% als gevolg van groei van het aantal auto's.

Wij merken hierbij op dat deze ramingen een zeer hoge mate van onzekerheid bevatten. Het 10-jaars perspectief laat een toenemend begrotingssaldo zien. Hierin is nog geen rekening gehouden met een verhoging van de stelpost loon- en prijscompensatie. Er wordt vanuit gegaan dat loon- en prijsstijgingen kunnen worden opgevangen in de uitkering op het provinciefonds.

4 Bijstellingen algemene dekkingsmiddelen en stelposten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk presenteren wij de bijstellingen in de algemene dekkingsmiddelen (inkomsten) en de algemene stelposten. Aan het eind van het hoofdstuk wordt het effect hiervan op het begrotingssaldo weergegeven.

4.2 Algemene dekkingsmiddelen (Begrotingspositie)

Opcenten Motorrijtuigenbelasting

Bedragen x € 1.000

Opcenten MRB	2015	2016	2017	2018	2019
Stand Begroting 2015	112.600	113.163	113.729	114.297	114.868
Stand Kadernota 2015	114.200	114.771	115.345	115.921	116.501
Bijstelling in Kadernota 2015	1.600	1.608	1.616	1.624	1.633

In voorgaande jaren is een duidelijke daling in het auto- en motorbezit geconstateerd. Op grond hiervan hebben wij in de Begroting 2015 de opbrengst van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting voorzichtig geraamd op € 112,6 miljoen.

Het jaar 2014 liet echter ondanks teruglopend auto- en motorbezit een duidelijke verhoging van de opbrengst zien als gevolg van het vanaf dat jaar belasten van de zeer zuinige auto's. Op grond hiervan wordt thans de raming voor 2015 omhoog bijgesteld naar het niveau van 2014, dat is € 114,2 miljoen.

Hierbij dient wel in aanmerking te worden genomen dat bij de totstandkoming van deze Kadernota nog geen maandopbrengsten van de opcenten bekend waren en dat deze mogelijk in de loop van 2015 aanleiding zijn de verwachte opbrengst verder bij te stellen. Daarnaast wordt vanaf 2016 weer uitgegaan van een jaarlijkse groei van 0,5 %. Het aantal opcenten bedraagt vanaf 2008 72,6.

Uitkering Provinciefonds

Bedragen x € 1.000

Uitkering Provinciefonds	2015	2016	2017	2018	2019
Stand Begroting 2015	41.748	36.276	37.008	36.846	36.683
Mutaties Provinciefonds:					
Effecten septembercirculaire	-1.144	-758	-481	-33	1.159
Stand Kadernota 2015	40.604	35.518	36.527	36.813	37.842
Bijstelling in Kadernota 2015	-1.144	-758	-481	-33	1.159

Ten opzichte van de Begroting 2015 (gebaseerd op de meicirculaire 2014) zijn de ramingen voor de jaren 2014-2018 neerwaarts bijgesteld, vooral als gevolg van de "trap-op-trap-af-systematiek". Door de relatief forse trap-af-bijstellingen over 2014 en 2015 duurt het tot 2018 voor de trap-op-bijstellingen over 2016 en 2017 leiden tot een positieve bijstelling van het totale accres. Voor het eerst in 2019 is er voor ons sprake van een positieve bijstelling van de totale raming uit de algemene uitkering.

De meest actuele informatie over de hoogte van de Algemene Uitkering (waaronder de ontwikkeling van de groei/krimp) van het Provinciefonds wordt gegeven in de meicirculaire 2015. Indien mogelijk zullen we u bij de behandeling van de Voorjaarsnota in nadere vorm informeren over de uitkomsten van de meicirculaire.

Resultaat Treasury

Bedragen x € 1.000

Resultaat Treasury	2015	2016	2017	2018	2019
Stand Begroting 2015	3.020	2.900	3.800	3.800	3.800
Stand Kadernota 2015	3.197	2.824	3.055	2.930	2.930
Bijstelling in Kadernota 2015	177	-76	-745	-870	-870

De treasury-ramingen zijn aangepast aan de volgende belangrijke ontwikkelingen:

- neerwaartse bijstelling van de ontwikkeling van het rentepercentage voor liquiditeiten vanwege de huidige lage en verwachte rentestanden. Wij gaan nu uit van de volgende rentepercentages voor de liquiditeiten de komende jaren: 0,15% in 2015, 0,50% in 2016, 0,75% in 2017 en 1,0% vanaf 2018 en 2019.
- Het verwachte treasuryresultaat van Bestuur Regio Utrecht is vanaf 2015 samengevoegd met het treasuryresultaat van de Provincie Utrecht. Het treasuryresultaat van BRU is vanaf 2015 begroot op 400.000 door renteopbrengsten BDU.
- De renteopbrengsten van Hart van de Heuvelrug lopen tot en met 2017.
- De toe te rekenen rente (ten laste van het treasuryresultaat) aan de vooruit ontvangen Rijksbijdrage Wet op de Jeugdzorg is vanaf 2015 vervallen vanwege de transitie van Jeugdzorg naar de gemeenten per 1 januari 2015

Deze bijstellingen leveren voor 2015 e.v. een kleine positieve bijstelling op door de toevoeging van de treasuryinkomsten BRU. Daarna wordt de negatieve bijstelling steeds groter omdat de verwachte verhoging van de rentestanden uitblijft en inkomsten Hart van de Heuvelrug aflopen.

Door samenvoeging van de BRU met de Provincie Utrecht zal het beheer van onze liquiditeiten aan belang winnen. Het beslag op de liquide middelen zal namelijk toenemen door de financieringsvraagstukken van de Uithoflijn en andere investeringsprojecten van BRU. Met name de kasritmes van de bijdrage van het Rijk en van VERDER lijken voorlopig niet aan te sluiten bij de liquiditeitsvraag van het project Uithoflijn. Wij zullen daarom de liquiditeitspositie van de Provincie Utrecht inclusief BRU nauwlettend volgen met een geactualiseerde en nadere uitwerking van de liquiditeitsprognose voor 2015.

Overige algemene inkomsten

De overige algemene inkomsten bestaan uit te ontvangen dividenden (€ 0,1 mln.) van de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank en de rente opbrengst van het Startersfonds (€ 0,2 mln.). Hierop hebben geen mutaties plaatsgevonden

Bedragen x € 1.000

	2015	2016	2017	2018	2019
Dividend	100	100	100	100	100
Overige algemene inkomsten	200	200	200	200	200
Bijstelling in Kadernota 2015	0	0	0	0	0

4.3 Stelposten

De volgende stelposten zijn opgenomen in de Begroting 2015:

- Stelpost onvoorzien
- Stelpost loon- en prijscompensatie

Stelpost onvoorzien

Bedragen x € 1.000

Stelpost onvoorzien	2015	2016	2017	2018	2019
Stand Begroting 2015	400	400	400	400	400
Bijstelling in Kadernota 2015	0	0	0	0	0

Er is in 2015 nog geen beroep gedaan op de stelpost onvoorzien.

Stelpost loon- en prijscompensatie

Bedragen x € 1.000

Stelpost loon- en prijscompensatie	2015	2016	2017	2018	2019
Stand Begroting 2015	3.929	6.129	8.029	9.929	9.929
Mutaties:					
Toevoegen jaarschijf 2019					1.900
Stijging werkgeverslasten 2015	-1.973	-2.210	-2.210	-2.010	-1.910
Dekking personele lasten	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
Vrijval stelpost 2015	-656	-419	-419	-619	-719
Stand Kadernota 2015	0	2.200	4.100	6.000	7.900
Bijstelling in Kadernota 2015	-3.929	-3.929	-3.929	-3.929	-2.029

Toevoegen jaarschijf 2019

Betreft verhoging stelpost voor loon- en prijscompensatie met € 1,9 mln. voor het toevoegen van de nieuwe jaarschijf 2019.

Stijging werkgeverslasten

In 2014 is er nieuwe cao afgesloten, hierbij is een loonsverhoging van 2,0% per 1 januari 2015 en 1,0% per 1 juli 2015 afgesproken. Ook is het Individueel Keuze Budget (IKB) ingevoerd, waarbij onder andere de bovenwettelijke verlofdagen zijn omgezet naar een individueel budget. Medewerkers kunnen dit budget laten uitkeren of omzetten in verlofdagen. De stijging door de cao afspraken wordt voor een deel gecompenseerd door lagere premies en pensioenbijdrage. Hierdoor stijgen de werkgeverslasten per saldo met € 1,973 mln. in 2015 en in 2016 en 2017 met € 2,210 mln. (incl. de frictiekosten omdat de cao ook voor die medewerkers geldt). Door het mobiliteitsmaatwerk zullen de werkgeverslasten daarna weer dalen naar € 2,010 mln. in 2018 en structureel vanaf 2019 naar € 1,910 mln. Voorgesteld wordt deze kosten te dekken uit de stelpost Loon- en prijscompensatie. Zie ook hoofdstuk 6.

Dekking personele lasten

De begroting van de personele lasten in de provincie is gebaseerd op de toegestane formatie en de bijbehorende werkgeverslasten. Een deel van de personeelskosten die zijn vastgelegd in de cao, zoals ambtsjubileum-gratificaties, toelagen en incidentele gratificaties, zijn daarin echter niet opgenomen. Daarnaast zijn er door overgang naar FUWA PROV functies verplichtingen uit het sociaalplan (inschaling > 100%) waarvoor geen dekking aanwezig is. Voorheen werden deze kosten intern opgevangen, maar door de krimpende organisatie blijkt dit niet meer mogelijk. We stellen voor om uit de beschikbare middelen van de stelpost Loon- en prijscompensatie een bedrag van € 1,3 mln. structureel ter beschikking te stellen voor de dekking van deze kosten. Zie ook hoofdstuk 6.

Vrijval stelpost loon- en prijscompensatie

Voorgesteld wordt om de vrije ruimte van de stelpost loon- en prijscompensatie vrij te laten vallen. Deze vrijval heeft een structureel effect voor 2015 en verder. Met deze vrijval sluit de stelpost vanaf 2016 aan bij de bedragen zoals deze zijn opgenomen in ons financieel beleid.

4.4 Samenvatting bijstellingen algemene dekkingsmiddelen en stelposten

In onderstaand overzicht wordt weergegeven welke mutaties in de algemene dekkingsmiddelen en de stelposten een beslag leggen op het begrotingssaldo. De stijging van de werkgeverslasten en de dekking van de personele lasten hebben geen effect op de algemene middelen. De overige mutaties van de stelpost loon- en prijscompensatie raken wel de algemene middelen.

Bedragen x € 1.000

Bijstellingen algemene middelen en stelposten	2015	2016	2017	2018	2019
Bijstellingen					
Opcenten MRB	1.600	1.608	1.616	1.624	1.633
Uitkering provinciefonds	-1.144	-758	-481	-33	1.159
Resultaat treasury	177	-76	-745	-870	-870
Stelpost loon- en prijscompensatie	656	419	419	619	-1.181
Saldo Kadernota 2015	1.289	1.193	809	1.340	741

5 Coalitieakkoord

Wij hechten aan een realistische en solide financiële basis onder ons beleid. De uitvoering van het coalitieakkoord doen wij op een sobere en doelmatige manier, waarbij een scherpe afweging van prioriteiten en kosten het uitgangspunt is.

Uitgangspunten

Wij houden vast aan reeds bestaande financiële afspraken, zoals neergelegd in de Kadernota Begrotingen 2012-2015. Belangrijk uitgangspunt is dat tegenvallers zo veel mogelijk binnen de eigen portefeuilles worden opgevangen. Ook gaan wij sparen. Sparen om onze ambities mogelijk te maken. Hiervoor hebben wij afspraken gemaakt over het bestemmen van de toekomstige (positieve) rekeningresultaten. Wij hechten aan een voldoende omvang van onze weerstandscapaciteit, dit mede gelet op de toenemende risico's.

Indien (externe) omstandigheden hiertoe aanleiding geven zal evenwel gezocht worden naar alternatieve dekkingsmiddelen, teneinde de ambities van dit College te kunnen realiseren.

Intensiveringen

Voor de uitvoering van de ambities van dit college is in de periode 2015-2019 in totaal bijna € 40 miljoen nodig. Hoe dit precies is opgebouwd staat in de onderstaande tabel weergegeven.

Wijzigingen Collegeprogramma	Structureel	Incidenteel	2015	2016	2017	2018	2019
Ruimtelijke ontwikkeling	1.700.000	1.500.000	500.000	1.950.000	1.950.000	1.950.000	1.950.000
Kadernota WBO (incl kantorentransformatie)	1.500.000			1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Kantorenaanpak - inpassingplannen		1.000.000		250.000	250.000	250.000	250.000
Omgevingswet - laan van de leefomgeving	200.000			200.000	200.000	200.000	200.000
Herijking PRS en opstellen Omgevingsvisie		500.000	500.000				
Landelijk gebied	1.000.000	2.000.000	0	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Leefbaarheid kleine kernen		2.000.000		500.000	500.000	500.000	500.000
Natuur: beheer natuurgebieden	1.000.000			1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Aanpak leegstand (agrarisch) vastgoed		RAP	RAP				
Bodem, water en milieu	250.000	0	0	250.000	250.000	250.000	250.000
Handhaving: extra inzet voor BOA's	250.000			250.000	250.000	250.000	250.000
Economische ontwikkeling	250.000	1.100.000	300.000	200.000	200.000	450.000	450.000
Onderhoud routenetw erken	250.000					250.000	250.000
TOPs, routenetw erken en open data		800.000		200.000	200.000	200.000	200.000
Transitiebudget recreatieschappen		300.000	300.000				
Bereikbaarheid							
Tekorten Mobiliteitsvisie (tot max. € 28 mln. sparen)			sparen	sparen	sparen	sparen	sparen
Cultuur en erfgoed	1.865.000	6.000.000	6.000.000	1.865.000	1.865.000	1.865.000	1.865.000
Limessamenwerking		500.000	500.000	0	0	0	0
Nieuw e Hollandse Waterlinie: ontvankelijkbudget (aanvullend sparen tot max. € 9,5 mln.)		4.000.000	4.000.000	sparen	sparen	sparen	sparen
Nieuw e Hollandse Waterlinie: samenwerking	500.000			500.000	500.000	500.000	500.000
Cultuur: festivals en educatie	365.000			365.000	365.000	365.000	365.000
Cultuur: Utrecht verhaalt, vliegbasis, ondernemerschap		1.500.000	1.500.000				
Fonds Ergoedparels	1.000.000			1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Energietransitie	0	8.000.000	0	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Investeringsimpuls energieagenda		8.000.000		2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Bestuur en middelen	0	1.050.000	50.000	250.000	250.000	250.000	250.000
Vernieuwingsimpuls dualisering		50.000	50.000				
Utrecht promotie, profilering, open data, een loketfunctie, strategie en Utrecht 2040		1.000.000		250.000	250.000	250.000	250.000
A. Totaal intensiveringen	5.065.000	19.650.000	6.850.000	8.015.000	8.015.000	8.265.000	8.265.000
- w waarvan structureel			0	4.815.000	4.815.000	5.065.000	5.065.000
- w waarvan incidenteel			6.850.000	3.200.000	3.200.000	3.200.000	3.200.000

Voor deze intensiveringen zijn in de Kadernota 2015 geen begrotingswijzigingen opgenomen. Op dit moment is namelijk nog niet duidelijk hoe de intensiveringen verder ingevuld gaan worden en op welke moment en in welke mate de benodigde extra middelen beschikbaar gesteld worden.

Dekking

De benodigde middelen voor het Collegeprogramma maken wij beschikbaar door de aanwezige structurele vrije ruimte in de begroting 2015 in te zetten.

Daarnaast zetten wij diverse incidentele dekkingsmiddelen in. In de eerste plaats betreft dit het jaarrekeningresultaat 2014. In de tweede plaats gaan wij onze reservepositie (her)beoordelen door middel van een stofkamoperatie en spreken wij een deel van de incidentele ruimte in de saldireserve aan, rekening houdend met het geformuleerde uitgangspunt dat deze niet onder de € 10 miljoen mag dalen. Ook richten wij € 4 miljoen van de EFRO-middelen voor de periode 2014-2020 op duurzame energie.

In deze Collegeperiode (2015-2019) wordt ten slotte van de toekomstige rekeningresultaten:

- 1/3-deel gestort in de reserve "Nieuwe Hollandse Waterlinie" (NHW), voor het opbouwen van het benodigde investeringsbudget. In totaal wordt er maximaal € 9,5 miljoen van de toekomstige positieve resultaten bestemd ten gunste van deze reserve, voor zover er niet op andere wijze extra in deze reserve is gestort. Bij het instellen van deze reserve is reeds € 4 miljoen incidenteel gestort, waarmee de totale toevoeging aan deze reserve uitkomst op € 13,5 miljoen.
- 1/3-deel gestort in de reserve voor het wegwerken van toekomstige tekorten in ons mobiliteitsprogramma. In totaal wordt er maximaal € 28 miljoen van de toekomstige positieve resultaten bestemd ten gunste van deze reserve, voor zover er niet op andere wijze extra in deze reserve is gestort.
- 1/3-deel wordt (voorzichtigheidshalve) gestort in onze algemene reserves (saldi reserve en reserve weerstandsvermogen) om deze op peil te houden. Ten aanzien van de saldireserve is afgesproken dat deze te allen tijden tenminste € 10 mln. zal bedragen. Dit voor toekomstige ontwikkelingen en ambities.

In de onderstaande tabel is bovenstaande weergegeven.

Wijzigingen Collegeprogramma	Structureel	Incidenteel	2015	2016	2017	2018	2019
Structurele dekkingsmiddelen			3.274.000	5.508.000	5.688.000	4.159.000	4.159.000
Begrotingssaldi (cf. B.2014, p.13)			1.674.000	3.908.000	4.088.000	2.559.000	2.559.000
Structurele meevaller opcenten MRB baten			1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000
Incidentele dekkingsmiddelen			3.576.000	2.507.000	2.327.000	4.106.000	4.106.000
Jaarrekeningresultaat 2014			6.000.000				
Inzet EFRO-gelden 2014-2020 tbv energie				1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Stofkam door reservepositie				1.000.000			
Financierien deel NHW uit IGP			2.000.000				
Storting/onttrekking aan algemene (saldi) reserve			-4.424.000	507.000	1.327.000	3.106.000	3.106.000
B. Totaal dekkingsmiddelen			6.850.000	8.015.000	8.015.000	8.265.000	8.265.000
C. Saldo (B -/- A)			0	0	0	0	0

Deze afspraken en middelen bieden voldoende ruimte om onze ambities te financieren. Wij gebruiken alleen de financiële middelen die we nu hebben. Zo kunnen we tegenvallers opvangen en de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting gelijk houden.

6 Financiële bijstellingen bestand beleid

6.1 Inleiding

De bijstellingen worden hieronder integraal gepresenteerd per programma (paragraaf 6.2). De financiële uitwerking van de afzonderlijke beleidsvoorstellen is opgenomen in tabel 6.1 (paragraaf 6.3).

De bijstellingen zijn getoetst aan het financiële kader zoals opgenomen in de Kadernota Begrotingen 2012-2015 (vastgesteld door PS in juli 2011). Hierin is opgenomen dat eventuele meevallers binnen een programma ten gunste zullen komen van de algemene middelen. Tegenvallers worden in beginsel binnen het programma opgevangen, tenzij het evident is dat dit leidt tot aantasting van onze ambities ten aanzien van de kerntaken.

Voor 2015 geldt bovendien dat de tegenvaller echt onvermijdelijk moet zijn. In deze Kadernota is namelijk de nullijn gehanteerd, omdat het nieuwe beleid voor de komende 4 jaar in een nieuw coalitieakkoord komt. In de financiële bijstellingen bestand beleid wordt hierop niet vooruitgelopen. Daarom hebben wij in dit hoofdstuk geen voorstellen voor nieuw beleid opgenomen.

Dit betekent dat hieronder alleen bijstellingen zijn opgenomen die:

- budgettair neutraal zijn maar wel politiek relevant;
- geld opleveren of geld kosten (mee- en tegenvallers);
- gerelateerd zijn aan de uitkering provinciefonds;
- middelen tussen jaren verschuiven, bijv. omdat middelen eerder nodig zijn voor de afbouw van taken/organisaties;
- een beroep doen op bestaande stelposten (en ook aan de criteria voor die stelpost voldoen);
- voldoen aan de drie O's: onvermijdbaar, onontkoombaar en onvoorzien.

6.2 Bijstellingen bestand beleid per programma

01 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Fonds stedelijk Bouwen en Wonen

Er zijn voor het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen (FSBW) geen na-ijlende kosten geweest zoals wel was verwacht. Daarom wordt voorgesteld de resterende middelen voor FSBW uit de reserve projecten te onttrekken en toe te voegen aan de algemene middelen.

Zorgeloos Wonen

Er zijn voor Zorgeloos wonen geen na-ijlende kosten geweest zoals wel was verwacht. Daarom wordt voorgesteld de resterende middelen uit de reserve projecten te onttrekken en toe te voegen aan de algemene middelen.

Investeringsbudget stedelijke vernieuwing

Het resterende investeringsbudget stedelijke vernieuwing is nodig voor de financiële afronding van een aantal projecten die in 2014 zijn uitgevoerd door de gemeenten Bunnik, Zeist, Leusden en Vianen. De laatste uitbetaling van de subsidie kan vanwege de administratieve afhandeling van de bewijsstukken pas in 2015 plaatsvinden. Deze onttrekking uit de reserve aanvulling ISV was nog niet in de begroting 2015 opgenomen.

Woningbouw productie

Dit budget woningbouwproductie is in 2014 ingezet voor verschillende projecten om woningbouw in brede zin te stimuleren; o.a. inzet deskundigheid op gebied van CPO en Organische Ontwikkeling, aanpak transformatie (naar wonen) van kantoren en het opzetten en beheren van de woningmarktmonitor. Deze projecten en bijbehorende kosten lopen in elk geval door in 2015, parallel aan de looptijd van het programma WBO. Deze onttrekking uit de reserve projecten was nog niet in de begroting 2015 opgenomen.

02 LANDELIJK GEBIED

Fort aan de Buursteeg

Samen met de regiopartners en met de marktpartijen die zullen bijdragen aan de exploitatie en het beheer is een plan ontworpen voor een aantrekkelijk hoogwaardig bezoekerscentrum Grebbelinie op de locatie Fort aan de Buursteeg. Het wordt een aantrekkelijk bezoekerscentrum dat veel toeristen kan trekken. De dekking van de provinciale subsidie voor de bouw van het bezoekerscentrum door Staatsbosbeheer is nog niet rond. Een deel

ad. € 118.000 kan worden opgevangen binnen reeds bestaande middelen. Verzocht wordt om het restant ad. € 132.000 te dekken uit de algemene middelen binnen het begrotingsaldo 2015.

03 BODEM, WATER EN MILIEU

Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (PUEV)

Het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (PUEV) is verlengd voor de periode 2015-2018. Vanuit het Rijk krijgen wij hiervoor een jaarlijkse bijdrage van € 312.000. Omdat dit niet voldoende is om de jaarlijkse werkzaamheden uit te voeren, wordt deze rijksbijdrage jaarlijks aangevuld met middelen uit de reserve PUEV. Hiermee is de uitvoering van PUEV over 2015-2018 zeker gesteld. Zie ook de reserve PUEV.

Desintegratiekosten RUD

Bij de vorming van de RUD is er rekening gehouden met maximaal € 3,0 mln. aan desintegratiekosten (zie ook PS2013MME13). Dit bedrag wordt voorgefinancierd via de reserve Desintegratiekosten. Vanaf 2017 is de verwachting dat de bijdrage aan de RUD met € 400.000 kan worden verlaagd. Wij stellen voor om deze € 400.000 toe te voegen aan de reserve Desintegratiekosten om zo de € 3,0 mln. terug te verdienen.

Aankoop woningen Doorn vanwege bodemverontreiniging

Met het vaststellen van de vaststellingsovereenkomst met de gemeente Utrechtse Heuvelrug voor de aankoop van 2 woningen in Doorn (in verband met de daar vervuilde grond) is een renteloze lening aan de gemeente Utrechtse Heuvelrug verstrekt van € 900.000 uit hoofde van uitvoering van de publieke taak. Hierbij stellen wij voor om, in uitzondering op de hiervoor vastgestelde kaders, de interne rente toerekening aan het programma voor deze lening ook achterwege te laten. Dit in de wetenschap dat de kosten en opbrengsten hiervan voor de Provincie op dit moment neutraal zijn.

04 ECONOMISCHE ONTWIKKELING

Garantie Staatsbosbeheer

De provincie staat garant voor gedeerde erfpachtinkomsten van Staatsbosbeheer totdat er een nieuwe eigenaar of huurder is gevonden voor het betreffende pand. De garantstelling loopt tot en met 2028 en tot een maximum van € 1.500.000. Door de huidige eigenaar is de afgelopen jaren intensief gezocht naar een nieuwe koper of huurder. Helaas zonder resultaat. Na langdurige onderhandelingen zijn we met Staatsbosbeheer overeengekomen de garantstelling af te kopen voor een bedrag van € 500.000.

05 BEREIKBAARHEID

Beheer- en onderhoud wegen

Voorgesteld wordt om het budget voor beheer- en onderhoud wegen te verhogen in verband met areaal uitbreidingen.

Met ingang van 1 januari 2015:

- Overname door de provincie van gemeentelijke openbare verlichting langs provinciale wegen volgens GS besluit 28-10-2014 een bedrag van € 135.200

Met ingang van 1 januari 2016:

- Aansluiting N413 Apollo Noord volgens GS besluit 15-7-2014 een bedrag van € 24.000
- Reconstructie kruispunt N229/Singel volgens GS besluit 14-10-2014 een bedrag van € 21.000
- Openbare verlichting fietsers langs parallelweg N401 volgens GS besluit 18-11-2014 een bedrag van € 9.300

Met ingang van 1 januari 2017:

- Oplossingsvariant aanpak verkeersonveiligheid N411 Utrecht-Bunnik volgens GS besluit 22-4-2014 een bedrag van € 66.000

Met ingang van 1 januari 2018:

- N226 Verbeteren verkeersveiligheid, doorstroming en leefbaarheid kom Leusden volgens GS besluit 18-11-2014 een bedrag van € 23.000

Met ingang van 1 januari 2019:

- Bestuursovereenkomst planstudie A27/A1 volgens GS besluit 7-10-2014 een bedrag van € 15.000
- Reconstructie aansluiting Schutterhoefslaan - N226 volgens GS besluit 6-2-2015 een bedrag van € 7.000

06 CULTUUR EN SAMENLEVING

Vrijval diverse bedragen

Vanwege het aflopen van een wachtgeldverplichting en de afloop van de subsidieregelingen Cliëntenbelang en Telefonische hulpdienst valt er in 2015 een budget vrij van € 437.000 en structureel een budget van € 771.000.

08 BESTUUR EN MIDDELEN

Stijging werkgeverslasten

In 2014 is er nieuwe cao afgesloten, hierbij is een loonsverhoging van 2,0% per 1 januari 2015 en 1,0% per 1 juli 2015 afgesproken. Ook is het Individueel Keuze Budget (IKB) ingevoerd, waarbij onder andere de bovenwettelijke verlofdagen zijn omgezet naar een individueel budget. Medewerkers kunnen dit budget laten uitkeren of omzetten in verlofdagen. De stijging door de cao afspraken wordt voor een deel gecompenseerd door lagere premies en pensioenbijdrage. Hierdoor stijgen de werkgeverslasten per saldo met € 1,973 mln. in 2015 en in 2016 en 2017 met € 2,210 mln. (incl. de frictiekosten omdat de cao ook voor die medewerkers geldt). Door het mobiliteitsmaatwerk zullen de werkgeverslasten daarna weer dalen naar € 2,010 mln. in 2018 en structureel vanaf 2019 naar € 1,910 mln. Voorgesteld wordt deze kosten te dekken uit de stelpost Loon- en prijscompensatie (zie ook hoofdstuk 4.3). Deze middelen zullen bij de begroting 2016 over de overige programma's worden verdeeld.

Dekking personele lasten

De begroting van de personele lasten in de provincie is gebaseerd op de toegestane formatie en de bijbehorende werkgeverslasten. Een deel van de personeelskosten die zijn vastgelegd in de cao, zoals ambtsjubileumgratificaties, toelagen en incidentele gratificaties, zijn daarin echter niet opgenomen. Daarnaast zijn er door overgang naar FUWA PROV functies verplichtingen uit het sociaalplan (inschaling > 100%) waarvoor geen dekking aanwezig is. Voorheen werden deze kosten intern opgevangen, maar door de krimpende organisatie blijkt dit niet meer mogelijk. We stellen voor om uit de beschikbare middelen van de stelpost Loon- en prijscompensatie een bedrag van € 1,3 mln. structureel ter beschikking te stellen voor de dekking van deze kosten. (Zie ook hoofdstuk 4.3).

Evaluatie GS budget

In de commissie BEM in haar vergadering van 18 juni 2012 is tijdens een gedachtewisseling over het GS budget toegezegd om het GS budget te evalueren. Het uitgavenpatroon en de besteding van de GS budgetten laat in de afgelopen 3 jaar een wisselend beeld zien. Voorgesteld wordt om de budgetten niet af te romen, maar wel een herschikking van de beschikbare middelen te doen over de verschillende GS posten. Eventuele overschotten op de GS budgetten vloeien aan het einde van het jaar binnen programma 8 terug naar de algemene middelen conform de vastgestelde kaders.

6.3 Financiële uitwerking van de beleidsvoorstellen

Overzicht bijstellingen		Incidenteel/ Structureel		Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018	Mutatie 2019
Omschrijving				Bedragen x € 1.000				
01 Ruimtelijke ontwikkeling								
	Fonds stedelijk Bouwen en Wonen	Incidenteel	Reserves	-185				
	Zorgeloos Wonen	Incidenteel	Reserves	-40				
	Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	Incidenteel	Lasten	395				
			Reserves	-395				
	Woningbouw productie	Incidenteel	Lasten	432				
			Reserves	-432				
	Saldo			-225				
02 Landelijk gebied								
	Fort aan de Buursteeg	Incidenteel	Lasten	132				
	Saldo			132				
03 Bodem, water en milieu								
	Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (PUEV)	Incidenteel	Lasten	466	466	466	466	
			Baten	-312	-312	-312	-312	
			Reserves	-154	-154	-154	-154	
	Desintegratiekosten RUD	Incidenteel	Lasten			-400	-400	-400
			Reserves			400	400	400
	Saldo							
04 Economische ontwikkeling								
	Garantie Staatsbosbeheer	Incidenteel	Lasten	500				
	Saldo			500				
05 Bereikbaarheid								
	Beheer- en onderhoud wegen	Structureel	Lasten	135	189	255	278	300
	Saldo			135	189	255	278	300
06 cultuur en samenleving								
	Vrijval subsidiebedragen	Structureel	Lasten	-437	-771	-771	-771	-771
	Saldo			-437	-771	-771	-771	-771
08 Bestuur en middelen								
	Stijging werkgeverslasten	Incidenteel	Lasten	1.973	2.210	2.210	2.010	1.910
	Dekking personele lasten	Incidenteel	Lasten	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
	Evaluatie GS budgetten	Incidenteel	Lasten					
	Saldo			3.273	3.510	3.510	3.310	3.210
91 Algemene middelen								
	Inzet stelpost Loon- en prijscompensatie	Incidenteel	Lasten	-3.273	-3.510	-3.510	-3.310	-3.210
	Saldo			-3.273	-3.510	-3.510	-3.310	-3.210
	Totaal saldo bijstellingen			105	-582	-516	-493	-471

Bijlagen

Bijlage 1 Politiek-relevante begrotingswijzigingen

Bijlage 2 Technische begrotingswijzigingen

Bijlage 3 Aanpassing staat van inkomensoverdrachten

Bijlage 1 Politiek-relevante begrotingswijzigingen

Hier staan de begrotingswijzigingen van de financiële bijstellingen uit hoofdstuk 4 en 6.

Bedragen x € 1.000,=

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0102	Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling	<i>Kasritme Investeringsbudget stedelijke vernieuwing</i>	395									
		<i>Kasritme woningbouwproductie.</i>	432									
	Totaal productgroep 0102		827									
Totaal programma 01 Ruimtelijke ontwikkeling			827									
0203	Prog. en uitvoer. Agenda Vitaal Plateland	<i>Fort aan de Buursteeg</i>	132									
	Totaal productgroep 0203		132									
Totaal programma 02 Landelijk gebied			132									
0305	Vergunningverlening en handhaving BWM	<i>Desintegratiekosten RUD</i>					-400		-400		-400	
	Totaal productgroep 0305						-400		-400		-400	
0306	Basistaken BWM	<i>PUEV</i>	466	312	466	312	466	312	466	312		
	Totaal productgroep 0306		466	312	466	312	466	312	466	312		
Totaal programma 03 Bodem, water en milieu			466	312	466	312	66	312	66	312	-400	
0401	Economische zaken	<i>Garantie Staatsbosbeheer</i>	500									
	Totaal productgroep 0401		500									
Totaal programma 04 Economische zaken en recreatie			500									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0501	Doelmatig verkeer- en vervoersysteem	<i>Beheer- en onderhoud wegen</i>	135		189		255		278		300	
	Totaal productgroep 0501		135		189		255		278		300	
	Totaal programma 05 Bereikbaarheid		135		189		255		278		300	
0604	Maatschappelijke ontwikkeling	Afloop subsidiëring en wachtgeld	-437		-771		-771		-771		-771	
	Totaal productgroep 0604		-437		-771		-771		-771		-771	
	Totaal programma 06 Cultuur en samenleving		-437		-771		-771		-771		-771	
0805	Bedrijfsvoering	<i>Personele lasten</i>	1.300		1.300		1.300		1.300		1.300	
		<i>Stijging werkgeverslasten</i>	1.973		2.210		2.210		2.010		1.910	
	Totaal productgroep 0805		3.273		3.510		3.510		3.310		3.210	
	Totaal programma 08 Bestuur en middelen		3.273		3.510		3.510		3.310		3.210	
	Totaal alle programma's		4.896	312	3.394	312	3.060	312	2.883	312	2.339	
9101	Algemene middelen	<i>Vrijval stelpost Loon-Prijscompensatie.</i>	-656		-419		-419		-619		-719	
		<i>Personele lasten</i>	-1.300		-1.300		-1.300		-1.300		-1.300	
		<i>Stijging werkgeverslasten</i>	-1.973		-2.210		-2.210		-2.010		-1.910	
		<i>Opcenten 2015</i>		1.600		1.608		1.616		1.624		1.633
		<i>Stelpost LP 2019</i>									1.900	
		<i>Treasury resultaat</i>		177		-76		-745		-870		-870
		<i>Provinciefonds</i>		-1.144		-758		-481		-33		1.159
	Totaal algemene middelen		-3.929	633	-3.929	774	-3.929	390	-3.929	721	-2.029	1.922

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
9102	Begrotingssaldo	<i>Stelpost Loon- en Prijscompensatie</i>	656		419		419		619		719	
		<i>Overboeking FSBW</i>	185									
		<i>Overboeking Zorgeloos Wonen</i>	40									
		<i>Beheer- en onderhoud wegen</i>	-135		-189		-255		-278		-300	
		<i>Opcenten 2015</i>	1.600		1.608		1.616		1.624		1.633	
		<i>Stelpost LP 2019</i>									-1.900	
		<i>Treasury resultaat</i>	177		-76		-745		-870		-870	
		<i>Provinciefonds</i>	-1.144		-758		-481		-33		1.159	
		<i>Garantie Staatsbosbeheer</i>	-500									
		<i>Fort aan de Buursteeg</i>	-132									
		<i>Afloop subsidiering en wachtgeld</i>	437		771		771		771		771	
	Totaal begrotingssaldo		1.184		1.775		1.325		1.833		1.212	
9201	Reserves	<i>Reserve PUEV: Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (PUEV)</i>	312	466	312	466	312	466	312	466		
		<i>Reserve. Desintegratie RUD: Desintegratiekosten RUD</i>					400		400		400	
		<i>Reserve projecten: Fonds stedelijk Bouwen en Wonen</i>		185								
		<i>Reserve. Stimuleringsfonds: Zorgeloos Wonen</i>		40								
		<i>Reserve aanvulling ISV: Investeringsbudget stedelijke vernieuwing</i>		395								
		<i>Reserve projecten: Woningbouw productie</i>		432								
	Totaal reserves		312	1.518	312	466	712	466	712	466	400	
Totaal alle programma's, Algemene middelen en Reserves			2.463	2.463	1.552	1.552	1.168	1.168	1.499	1.499	1.922	1.922

Bijlage 2 Technische begrotingswijzigingen

In deze bijlage bieden wij u een aantal wijzigingen van de begroting aan. Deze begrotingswijzigingen zijn budgettair neutraal (dekking is aanwezig). Wij hebben deze wijzigingen ingeschat als politiek niet-relevant. Daarom zijn deze technische begrotingswijzigingen als bijlage meegenomen in de Kadernota. Hierdoor kunt u zich volledig richten op de politiek relevante onderwerpen in de Kadernota.

Essentie / samenvatting

In december 2014 heeft u de Begroting 2015 vastgesteld. Als gevolg van (technische) wijzigingen na deze vaststelling, is het nu noodzakelijk om de begroting te actualiseren. Het gaat om wijzigingen in de lasten en baten van de programma's als gevolg van de urenverdeling die in de afdelingsplannen is opgenomen, kasritmewijzigingen via reserves, het opnemen dan wel corrigeren van bijdragen van derden en er zijn enkele verschuivingen tussen programma's

Financiële consequenties

De baten en lasten in de begroting worden aangepast. Alle wijzigingen zijn budgettair neutraal.

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0101	Ruimtelijke ontwikkeling	<i>Transitie DLG:</i> De transitie van DLG is per 1 maart 2015 een feit. De personeelskosten, automatiseringskosten en overige frictiekosten zijn in kaart gebracht. Ze worden in 2015 gedekt uit een bijdrage van het Rijk en deels voorgefinancierd binnen programma AVP. In de begroting 2016 zullen de lasten en baten (uit nog vast te stellen algemene uitkering) ook structureel verwerkt worden. Zie ook productgroep 0203 en 0805.	56									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>IGP - realisatieplan Lunet aan de Snel:</i> PS hebben op 9 februari het IGP - realisatieplan Lunet aan de Snel vastgesteld en € 300.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van een parkeerplaats (aankoop gronden, inrichting en eenmalige bijdrage aan beheer en onderhoud). De uitgaven verbonden aan dit realisatieplan worden nu in de begroting verwerkt middels een onttrekking aan de reserve IGP. Zie ook de toelichting bij de reserve IGP.	300									
		<i>Kasritme Hart van de Heuvelrug projecten:</i> Begin 2015 is de Mastergrondexploitatie van Hart van de Heuvelrug geactualiseerd. Het kasritme is ook voor de provinciale projecten aangepast. Zie voor een uitgebreide toelichting de herziene mastergrondexploitatie.	8.801	8.801	47	47	-1.153	-1.153	-1.174	-1.174	5.395	5.395
		<i>Vliegbasis Soesterberg (VBS):</i> Bij de vaststelling van de Samenwerkingsovereenkomst VBS is ook ingestemd met de grondexploitatie van de VBS en de voorfinanciering van de benodigde middelen voor het vervolg van het programma. Met deze wijziging wordt de grondexploitatie opgenomen in de provinciale begroting. Zie voor een uitgebreide toelichting de grondexploitatie VBS.	26.468	26.468	4.719	4.719	4.713	4.713	4.713	4.713	4.713	4.713

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Afschaffen interne doorbelastingen:</i> In de visie op de bedrijfsvoering en het O&F-plan van Services is aangegeven dat een deel van de krimp moet worden gerealiseerd, door vermindering van het aantal doorbelastingen. Door het terugbrengen van het aantal doorbelastingen of de omvang daarvan, neemt het aantal administratieve handelingen en de daarvoor benodigde capaciteit af, waardoor een deel van de krimp kan worden gerealiseerd. Zie ook 0805 en andere productgroepen.	-18		-18		-18		-18		-18	
Totaal productgroep 0101			35.607	35.269	4.748	4.766	3.542	3.560	3.521	3.539	10.090	10.108
0102	Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling	<i>Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling:</i> De binnenstedelijke opgave blijft onverminderd groot en er wordt ingezet op een vervolg van het programma. De verwachting is dan ook dat er dit jaar het resterende bedrag zal worden besteed aan het programma. Daarnaast zijn, door de uitloop van 2 projecten, meer uitgaven in 2015 verwacht. Zie ook reserve wonen en binnenstedelijke ontwikkeling	9.595									
		<i>Collectief Particulier Opdrachtgeverschap:</i> Bij de Voorjaarsnota 2014 is het restantbudget voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap volledig begroot in 2014 vanuit de gelijknamige reserve. Echter een aantal subsidies zijn pas eind 2014 beschikt en worden pas in 2015	80									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		afgerond en uitbetaald.										
	Totaal productgroep 0102		9.675									
	Totaal programma 01 Ruimtelijke ontwikkeling		45.282	35.269	4.748	4.766	3.542	3.560	3.521	3.539	10.090	10.108
0201	Kwaliteitsverbetering natuur en landschap	<i>Afschaffen interne doorbelastingen:</i> In de visie op de bedrijfsvoering en het O&F-plan van Services is aangegeven dat een deel van de krimp moet worden gerealiseerd, door vermindering van het aantal doorbelastingen. Door het terugbrengen van het aantal doorbelastingen of de omvang daarvan, neemt het aantal administratieve handelingen en de daarvoor benodigde capaciteit af, waardoor een deel van de krimp kan worden gerealiseerd. Zie ook 0805 en andere productgroepen.			-19		-19		-19		-19	
	Totaal productgroep 0201				-19		-19		-19		-19	
0202	Agrarische zaken en plattelandontwikkeling	<i>Zonnepanelen op asbestdaken:</i> Bij de Jaarrekening 2014 is er minder budget in de reserve N.T.V.A. gestort, omdat een deel van het budget in 2014 alsnog besteed was. In 2015 kan alleen worden uitgegeven wat daadwerkelijk in de reserve is opgenomen. Daarom wordt het budget naar beneden bijgesteld. Zie ook de toelichting bij de reserve N.T.V.A.	-214									
	Totaal productgroep 0202		-214									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0203	Prog. en uitvoer. Agenda Vitaal Plateland	<i>Programmabureau Groene Hart:</i> De stuurgroep Programmabureau Groene Hart heeft de begroting 2015 vastgesteld, de dekking komt van de partners.	1.144	1.144								
		<i>Transitie DLG:</i> De transitie van DLG is per 1 maart 2015 een feit. De personeelskosten, automatiseringskosten en overige frictiekosten zijn in kaart gebracht. Ze worden in 2015 gedekt uit een bijdrage van het Rijk en deels voorgefinancierd binnen programma AVP. In de begroting 2016 zullen de lasten en baten (uit nog vast te stellen algemene uitkering) ook structureel verwerkt worden. Zie ook productgroep 0101 en 0805.	1.752	2.100								
		<i>Programma AVP:</i> Het programma is in volle uitvoering. Daarom wordt verwacht dat de uitgaven zich op het niveau van 2014 zullen voorzetten. Het kasritme is hierop aangepast en de onttrekking aan de reserve Landelijk gebied is in 2015 eenmalig verhoogd. Daarnaast zijn de stortingen uit algemene middelen nu ook als zodanig begroot en niet als negatieve onttrekking.	20.000	10.000								

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Afschaffen interne doorbelastingen:</i> In de visie op de bedrijfsvoering en het O&F-plan van Services is aangegeven dat een deel van de krimp moet worden gerealiseerd, door vermindering van het aantal doorbelastingen. Door het terugbrengen van het aantal doorbelastingen of de omvang daarvan, neemt het aantal administratieve handelingen en de daarvoor benodigde capaciteit af, waardoor een deel van de krimp kan worden gerealiseerd. Zie ook 0805 en andere productgroepen.	-8		-32		-32		-32		-32	
Totaal productgroep 0203			22.888	13.244	-32		-32		-32		-32	
0204	Vergunningverlening. en Handhaving groene regelgeving	<i>Startsubsidie bestuurlijke strafbeschikking:</i> Bijdrage van het Rijk om gebruik van de bestuurlijke strafbeschikking milieu (bsbm) te stimuleren. Dit is een soort strafrechtelijke boete voor kleine milieuovertredingen die het bestuur kan opleggen. Het grootste deel van de bijdrage betaalt de provincie aan derden, waarmee een samenwerkingsovereenkomst rond het gebruik van de bsbm is afgesloten. Uitvoering ligt bij de RUD.	60	60	60	60						
		<i>Leges VSN:</i> Extra kosten voor het verlenen van vergunningen in het kader van de verordening Veehouderij, Stikstof en Natura 2000 worden gedekt vanuit de hogere legesinkomsten.	45	45								

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Afschaffen interne doorbelastingen:</i> In de visie op de bedrijfsvoering en het O&F-plan van Services is aangegeven dat een deel van de krimp moet worden gerealiseerd, door vermindering van het aantal doorbelastingen. Door het terugbrengen van het aantal doorbelastingen of de omvang daarvan, neemt het aantal administratieve handelingen en de daarvoor benodigde capaciteit af, waardoor een deel van de krimp kan worden gerealiseerd. Zie ook 0805 en andere productgroepen.			-3		-3		-3		-3	
Totaal productgroep 0204			105	105	57	60	-3		-3		-3	
Totaal programma 02 Landelijk gebied			22.779	13.349	6	60	-54		-54		-54	
0301	Waterveiligheid	<i>Grondwaterheffing en prioriteiten BWM:</i> Elk jaar wordt er een jaarbegroting gemaakt voor de uitgaven van de Grondwaterheffing en de prioriteiten van het Bodem-, Water- en Milieubeleid. Dit zorgt voor een budget neutrale verschuiving van materieel budget tussen de productgroepen binnen programma 3 Bodem, water en milieu. Zie ook de andere productgroepen binnen dit programma.	177									
Totaal productgroep 0301			177									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0302	Leefkwaliteit stedelijk gebied	<i>Grondwaterheffing en prioriteiten BWM:</i> Elk jaar wordt er een jaarbegroting gemaakt voor de uitgaven van de Grondwaterheffing en de prioriteiten van het Bodem-, Water- en Milieubeleid. Dit zorgt voor een budget neutrale verschuiving van materieel budget tussen de productgroepen binnen programma 3 Bodem, water en milieu. Zie ook de andere productgroepen binnen dit programma.	499									
		<i>Fonds Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven:</i> De uitgaven van lopende projecten zijn doorgeschoven naar 2015, deze uitplaatsingen van bedrijven zijn vertraagd doordat het komen tot afspraken met de bedrijven meer tijd kost dan verwacht. De verwachting is dat het budget hiervoor volledig benut gaat worden in 2015. Zie ook reserve projecten.	627									
Totaal productgroep 0302			1.126									
0303	Zoetwatervoorziening	<i>Grondwaterheffing en prioriteiten BWM:</i> Elk jaar wordt er een jaarbegroting gemaakt voor de uitgaven van de Grondwaterheffing en de prioriteiten van het Bodem-, Water- en Milieubeleid. Dit zorgt voor een budget neutrale verschuiving van materieel budget tussen de productgroepen binnen programma 3 Bodem, water en milieu. Zie ook de andere productgroepen binnen dit programma.	-879									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Totaal productgroep 0303			-879									
0304	Drukte in de ondergrond	<i>Grondwaterheffing en prioriteiten BWM:</i> Elk jaar wordt er een jaarbegroting gemaakt voor de uitgaven van de Grondwaterheffing en de prioriteiten van het Bodem-, Water- en Milieubeleid. Dit zorgt voor een budget neutrale verschuiving van materieel budget tussen de productgroepen binnen programma 3 Bodem, water en milieu. Zie ook de andere productgroepen binnen dit programma.	60									
Totaal productgroep 0304			60									
0305	Vergunningverlening en handhaving BWM	<i>Desintegratiekosten:</i> Bij de vorming van RUD is er voor de desintegratiekosten een stelpost opgenomen. Deze stelpost wordt ingelopen door de komst van de DLG en BRU. Gezien de relatie met de centrale overhead van de stelpost, wordt voorgesteld deze over te hevelen naar programma Bestuur en middelen.	1.573		1.484		1.484		1.484		1.484	
Totaal productgroep 0305			1.573		1.484		1.484		1.484		1.484	

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0306	Basistaken BWM	<i>Grondwaterheffing en prioriteiten BWM:</i> Elk jaar wordt er een jaarbegroting gemaakt voor de uitgaven van de Grondwaterheffing en de prioriteiten van het Bodem-, Water- en Milieubeleid. Dit zorgt voor een budget neutrale verschuiving van materieel budget tussen de productgroepen binnen programma 3 Bodem, water en milieu. Zie ook de andere productgroepen binnen dit programma.	143									
		<i>Rijden op aardgas:</i> Betreft een aanpassing van het kasritme, via de reserve projecten, van de in 2014 niet bestede middelen van Rijden op aardgas. Zie ook de reserve projecten.	22		9							
		<i>Kleine luchtvaart (RBML):</i> Het Rijk geeft in 2015 een vervolg aan de kleine luchtvaart, waardoor er ook in 2015 € 42.000 beschikbaar wordt gesteld voor de uitvoering van taken op het gebied van kleine luchtvaart in het kader van de uitvoering van de Luchtvaartwet. Dit was nog niet opgenomen in de primitieve begroting 2015.	42	42								

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>ARBOR(Accelerating Renewable Energies through valorisation of Biogenic Raw Material):</i> Aanpassing van de budgetten 2015 naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting in 2014. De onderschrijding in 2014 wordt middels dit voorstel gecorrigeerd in 2015. Ook zijn de verwachte inkomsten voor 2015 van Europa geraamd, omdat deze nog niet in de begroting opgenomen is. Zie ook de reserve projecten.	125	27								
Totaal productgroep 0306			332	69	9							
Totaal programma 03 Bodem, water en milieu			2.389	69	1.493		1.484		1.484		1.484	
0401	Economische zaken	<i>Internationale school:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting 2014. De overschrijding in 2014 wordt via de reserve cofinancieringsfonds gecorrigeerd in de begroting van 2015.	-56									
		<i>Green deal collectieve energieprojecten:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in realisatie versus de begroting 2014. De onderschrijding in 2014 wordt via de reserve projecten gecorrigeerd in de begroting van 2015.	100									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Economisch beleidsplan:</i> In 2014 zijn we bij een aantal projecten afgeweken in de realisatie ten opzichte van de begroting. De onderschrijding in 2014 wordt via de reserve projecten verwerkt in de begroting van 2015.	580									
		<i>Internationale zaken:</i> Met ingang van 2015 worden de activiteiten van internationale zaken ondergebracht bij het team economie. Hierdoor wordt het materiële budget ad € 60.000 overgeboekt van programma Bestuur en Middelen naar Economische ontwikkeling.	60		60		60		60		60	
Totaal productgroep 0401			684		60		60		60		60	
0402	Recreatie	<i>Toekomst recreatieschappen:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting 2014. De onderschrijding in 2014 wordt via de reserve toeristische ontwikkeling gecorrigeerd in de begroting van 2015.	254									
		<i>Bijdragen projecten toeristische ontwikkeling:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting 2014. De onderschrijding in 2014 wordt via de reserve toeristische ontwikkeling gecorrigeerd in de begroting van 2015.	40									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Recreatieve routenetwerken:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting in 2014. De onderschrijding in 2014 wordt via de projectreserve gecorrigeerd in de begroting van 2015. Zie ook de reserve projecten.	59									
Totaal productgroep 0402			353									
Totaal programma 04 Economische zaken en recreatie			1.037		60		60		60		60	
0501	Doelmatig verkeer- en vervoersysteem	<i>Afschaffen interne doorbelastingen:</i> In de visie op de bedrijfsvoering en het O&F-plan van Services is aangegeven dat een deel van de krimp moet worden gerealiseerd, door vermindering van het aantal doorbelastingen. Door het terugbrengen van het aantal doorbelastingen of de omvang daarvan, neemt het aantal administratieve handelingen en de daarvoor benodigde capaciteit af, waardoor een deel van de krimp kan worden gerealiseerd. Zie ook 0805 en andere productgroepen.	-24		-62		-62		-62		-62	

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Uitvoeringsprogramma pakketstudies:</i> De provincie is trekker of financier van een aantal projecten van het regionaal VERDER pakket, onder andere van de westelijke ontsluiting Amersfoort en Kortsluiting Energieweg-Outputweg. De extra lasten worden in rekening gebracht bij de deelnemende partijen. Bij de primitieve begroting was hier nog geen rekening mee gehouden.	4.000	4.000								
		<i>Uitvoeringsprogrammabureau VERDER:</i> Het uitvoeringsbureau VERDER kent een eigen jaarlijkse begroting. Bij de begroting 2015 was hier nog geen rekening mee gehouden. De extra lasten worden in rekening gebracht bij de deelnemende partijen.	10	10								
		<i>Brede doeluitkering (BDU):</i> In 2015 was rekening gehouden met aanwending van het gereserveerde bedrag voor de herinrichting van het Stationsgebied Driebergen-Zeist. Dit wordt echter pas 2016 of 2017. Bijdrage komt uit de BDU. Als gevolg van deze kasritmewijziging worden zowel de lasten als de baten verlaagd.	-5.317	-5.317								

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<p><i>Bereikbaarheidsoffensief Utrecht (BOR):</i> Bij de BOR heeft een actualisatie plaatsgevonden van de lopende projecten. We verwachten dat we € 234.000 minder uitgeven en € 800.000 meer ontvangen. Lagere uitgaven bij de projecten N201 Omleiding Uithoorn en de N237 OV Utrecht - Amersfoort en hogere uitgaven bij de N412 Universiteitsweg Uithof/De Bilt. De maximum bijdrage van het rijk is al grotendeels gedeclareerd. De (per saldo) lagere uitgaven en hogere inkomsten leiden tot een lagere onttrekking aan de reserve GWW.</p>	-234	800								
		<p><i>Stationsgebied Driebergen-Zeist:</i> In de begroting van 2015 is een bijdrage opgenomen van derden ad € 9,9 miljoen aan de realisatie van de P&R. Een gedeelte komt echter voor rekening van de provincie Utrecht via de projectreserve. Met deze begrotingswijziging wordt dit gecorrigeerd. Het restant van het beschikbare bedrag in de projectreserve, wegens lagere uitgaven in 2014 dan geraamd, wordt in 2016 besteed aan de herinrichting van het stationsgebied.</p>		-2.970	518							

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Versnelde aanpak knelpunten Hoevelaken, Eemnes en Rijnsweerd :</i> Aanpassing van het budget in naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting 2014. De onderschrijving in 2014 wordt via de reserve projecten gecorrigeerd in de begroting van 2016 omdat de gereed melding van een tweetal projecten van de gemeente Amersfoort dan plaats vindt.			2.320							
		<i>Interreg project CCP21:</i> De provincie coördineert voor de gemeente Utrecht het Europees project voor verbetering van de bereikbaarheid en duurzaam transport van binnenhavens. De gemaakte kosten worden gedekt door Europese subsidiegelden. Via deze wijziging wordt dit in de begroting verwerkt.	120	120								

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Uitvoeringsprojecten UMP:</i> Bij 35 projecten is het kasritme aangepast naar de laatste verwachtingen. De begrote bedragen waren nog gebaseerd op de ramingen in het voorjaar van 2014. Door de daadwerkelijke realisatie in 2014 en nieuwe inzichten op het gebied van de doorlooptijd en investeringen in 2014 zijn de lasten verlaagd met € 3.326.000 en de baten verhoogd met € 7.588.000. De (per saldo) lagere uitgaven en hogere inkomsten leiden tot een lagere onttrekking aan de reserve GWW. Zie ook de productgroepen 0502 en 0503.	-8.468	7.438								
		<i>Op de Fiets:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting in 2014. De onderschrijving in 2014 wordt via de projectreserve gecorrigeerd in de begroting van 2015. Zie ook de reserve projecten.	252									
		<i>Verkenningen:</i> Met ingang van 2015 maken de verkenningen onderdeel uit van de trajectbenadering. Deze kosten worden verantwoord onder de reserve GWW. Voorgesteld wordt om het budget voor de verkenningen te storten in de reserve GWW.	-60		-60		-60		-60		-60	
	Totaal productgroep 0501		-9.721	4.081	2.716		-122		-122		-122	

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0502	Verkeersveiligheid	<i>Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid (ROV):</i> Met ingang van 2015 is de exploitatie van de ROV komen te vervallen. De middelen voor verkeersveiligheid zijn nu een onderdeel van het mobiliteitsplan en worden gefinancierd uit de BDU.	-500	-500	-500	-500						
		<i>Uitvoeringsprojecten UMP:</i> Bij 35 projecten is het kasritme aangepast naar de laatste verwachtingen. De begrote bedragen waren nog gebaseerd op de ramingen in het voorjaar van 2014. Door de daadwerkelijke realisatie in 2014 en nieuwe inzichten op het gebied van de doorlooptijd en investeringen in 2014 zijn de lasten verlaagd met € 3.326.000 en de baten verhoogd met € 7.588.000. De (per saldo) lagere uitgaven en hogere inkomsten leiden tot een lagere onttrekking aan de reserve GWW. Zie ook productgroep 0501 en 0503.	2.399									
Totaal productgroep 0502			1.899	-500	-500	-500						

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0503	Kwaliteit leefomgeving	<i>Uitvoeringsprojecten UMP:</i> Bij 35 projecten is het kasritme aangepast naar de laatste verwachtingen. De begrote bedragen waren nog gebaseerd op de ramingen in het voorjaar van 2014. Door de daadwerkelijke realisatie in 2014 en nieuwe inzichten op het gebied van de doorlooptijd en investeringen in 2014 zijn de lasten verlaagd met € 3.326.000 en de baten verhoogd met € 7.588.000. De (per saldo) lagere uitgaven en hogere inkomsten leiden tot een lagere onttrekking aan de reserve GWW. Zie ook productgroep 0501 en 0502.	2.803	150								
		<i>Basisregistratie Grootschalige Topografie:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting in 2014. De overschrijding in 2014 wordt via de projectreserve gecorrigeerd in de begroting van 2015. Zie ook de reserve projecten.	-99									
Totaal productgroep 0503			2.704	150								
Totaal programma 05 Bereikbaarheid			-5.118	3.731	2.216	-500	-122		-122		-122	

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0601	Erfgoed	<i>Nationaal Limes project:</i> Het project Nederlandse Limessamenwerking heeft voor 2015 extra budget gekregen voor vergroting van het publieksbereik. Hierdoor nemen zowel de baten als de lasten met € 525.000 toe. De bijdragen zijn afkomstig van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de provincie Gelderland, Utrecht en Zuid-Holland.	525	525								
Totaal productgroep 0601			525	525								
0602	Kunsten	<i>Cultureel ondernemerschap:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting in 2014. De onderschrijding in 2014 wordt via de reserve projecten gecorrigeerd in de begroting van 2015.	318									
Totaal productgroep 0602			318									
0603	Omroep en bibliotheken	<i>Intensivering cultuur:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting in 2014. De onderschrijding in 2014 wordt via de reserve projecten gecorrigeerd in de begroting van 2015.	90									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Bibliotheekvernieuwing:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting 2014. De onderschijding in 2014 wordt via de reserve projecten gecorrigeerd in de begroting van 2015.	147									
Totaal productgroep 0603			237									
Totaal programma 06 Cultuur en erfgoed			1.080	525								
0701	Jeugdzorg	<i>Jeugdzorg:</i> Opname van de in 2014 niet bestede gelden ad € 1.177.000 via een onttrekking uit de reserve projecten. Dit bedrag blijft in 2015 beschikbaar voor jeugdzorg, voor ondersteuning en facilitering van gemeenten. Het is nadrukkelijk niet bestemd voor zorgcalamiteiten, immers gemeenten zijn daar verantwoordelijk voor en hebben daar geld voor vanuit het rijk.	1.177									
Totaal productgroep 0701			1.177									
Totaal programma 07 Jeugdzorg			1.177									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0801	Provinciale staten	<i>Afschaffen interne doorbelastingen:</i> In de visie op de bedrijfsvoering en het O&F-plan van Services is aangegeven dat een deel van de krimp moet worden gerealiseerd, door vermindering van het aantal doorbelastingen. Door het terugbrengen van het aantal doorbelastingen of de omvang daarvan, neemt het aantal administratieve handelingen en de daarvoor benodigde capaciteit af, waardoor een deel van de krimp kan worden gerealiseerd. Zie ook 0805 en andere productgroepen.			-2		-2		-2		-2	
Totaal productgroep 0801					-2		-2		-2		-2	
0802	Strategie en bestuurlijke zaken	<i>Programmabureau Hart van de Heuvelrug:</i> De Raamovereenkomst Hart van de Heuvelrug is in 2014 beëindigd. Over de nieuwe samenwerkingsovereenkomst zijn de onderhandelingen nog in volle gang. Verwacht wordt dat per 1 mei 2015 de nieuwe samenwerking ingaat. De nog beschikbare middelen uit te reserve Projecten worden aangewend voor ondersteuning vanuit het Projectbureau Hart van de Heuvelrug.	71									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Uitvoering Hart van de Heuvelrug:</i> In de begroting 2014 is opgenomen dat vanuit het Programmabureau Hart van de Heuvelrug een bijdrage van maximaal € 4,63 mln. verstrekt wordt voor de bouw van het ecoduct Boele Staal. Die verstrekking vindt echter plaats in 2015. Daarom wordt voorgesteld het bedrag in 2015 beschikbaar te stellen. Zie ook reserve projecten.	4.630									
		<i>Afschaffen interne doorbelastingen:</i> In de visie op de bedrijfsvoering en het O&F-plan van Services is aangegeven dat een deel van de krimp moet worden gerealiseerd, door vermindering van het aantal doorbelastingen. Door het terugbrengen van het aantal doorbelastingen of de omvang daarvan, neemt het aantal administratieve handelingen en de daarvoor benodigde capaciteit af, waardoor een deel van de krimp kan worden gerealiseerd. Zie ook 0805 en andere productgroepen.	-20		-38		-38		-38		-38	
		<i>Utrecht 2040:</i> Aanpassing van het budget naar aanleiding van het verschil in de realisatie versus de begroting in 2014. De onderschrijding in 2014 wordt via de reserve projecten gecorrigeerd in de begroting 2015.	109									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Internationale zaken:</i> Met ingang van 2015 worden de activiteiten van internationale zaken ondergebracht bij het team economie. Hierdoor wordt het materiële budget ad € 60.000 overgeboekt van programma Bestuur en Middelen naar Economische ontwikkeling.	-60		-60		-60		-60		-60	
		<i>P4 Brussel:</i> Regio Randstad Brussel (RRB) gaat samen met Rijkswaterstaat (RWS) in 2015 de opdracht verlenen aan een derde partij om een bijdragen te leveren aan de vormgeving van de strategische visie RRB in de volgende bestuursperiode. Voor het verstrekken van deze opdracht heeft de provincie een financiële bijdrage ontvangen van RWS. Zowel de lasten als de baten nemen daarom met € 41.000 toe.	41	41								
		<i>Onderzoeksbudget CCO:</i> Gezien de aard van de kosten wordt voorgesteld om het onderzoeksbudget ad € 144.000 vanuit de overhead te verschuiven naar programma 8 productgroep strategie en bestuurlijke zaken. Zie ook productgroep 0805.	144									
	Totaal productgroep 0802		4.915	41	-98		-98		-98		-98	

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0803	Communicatie	<i>Afschaffen interne doorbelastingen:</i> In de visie op de bedrijfsvoering en het O&F-plan van Services is aangegeven dat een deel van de krimp moet worden gerealiseerd, door vermindering van het aantal doorbelastingen. Door het terugbrengen van het aantal doorbelastingen of de omvang daarvan, neemt het aantal administratieve handelingen en de daarvoor benodigde capaciteit af, waardoor een deel van de krimp kan worden gerealiseerd. Zie ook 0805 en andere productgroepen.	-39	-44	-39	-44	-39	-44	-39	-44	-39	-44
		<i>Strategisch communicatiebeleid en huisstijl:</i> Betreft de overboeking via de reserve projecten van niet bestede middelen strategisch communicatiebeleid en huisstijl 2014. Middelen zijn in 2015 nodig om de laatste zaken af te ronden. Zie ook reserve projecten.	6									
Totaal productgroep 0803			-33	-44	-39	-44	-39	-44	-39	-44	-39	-44

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0804	Kabinetszaken	<i>Afschaffen interne doorbelastingen:</i> In de visie op de bedrijfsvoering en het O&F-plan van Services is aangegeven dat een deel van de krimp moet worden gerealiseerd, door vermindering van het aantal doorbelastingen. Door het terugbrengen van het aantal doorbelastingen of de omvang daarvan, neemt het aantal administratieve handelingen en de daarvoor benodigde capaciteit af, waardoor een deel van de krimp kan worden gerealiseerd. Zie ook 0805 en andere productgroepen.			-2		-2		-2		-2	
Totaal productgroep 0804					-2		-2		-2		-2	
0805	Bedrijfsvoering	<i>Transitie DLG:</i> De transitie van DLG is per 1 maart 2015 een feit. De personeelskosten, automatiseringskosten en overige frictiekosten zijn in kaart gebracht. Ze worden in 2015 gedekt uit een bijdrage van het Rijk en deels voorgefinancierd binnen programma AVP. In de begroting 2016 zullen de lasten en baten (uit nog vast te stellen algemene uitkering) ook structureel verwerkt worden.	292									

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Desintegratiekosten :</i> Bij de vorming van RUD is er voor de desintegratiekosten een stelpost opgenomen. Deze stelpost wordt ingelopen door de komst van de DLG en BRU. Gezien de relatie met de centrale overhead van de stelpost, wordt voorgesteld deze over te hevelen naar programma Bestuur en middelen.	-1.573		-1.484		-1.484		-1.484		-1.484	
		<i>Presto:</i> Als gevolg van de uitkomst van de eerste aanbesteding en de benodigde, hernieuwde marktconsultatie is de invoering van het systeem opschuiven in de tijd. De financiële, projecten en HR modules zullen gedurende 2015-2016 geïmplementeerd worden. De nog beschikbare middelen in de reserve Projecten worden hiervoor aangewend.	976									
		<i>Afschaffen interne doorbelastingen:</i> In de visie op de bedrijfsvoering en het O&F-plan van Services is aangegeven dat een deel van de krimp moet worden gerealiseerd, door vermindering van het aantal doorbelastingen. Door het terugbrengen van het aantal doorbelastingen of de omvang daarvan, neemt het aantal administratieve handelingen en de daarvoor benodigde capaciteit af, waardoor een deel van de krimp kan worden gerealiseerd. Zie ook 0805 en andere productgroepen.	65		171		171		171		171	

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Dekking budget salarisproductie:</i> Bij de invoering van het E-HRM systeem in 2011, zijn de financiële consequenties niet goed in de begroting verwerkt. De kosten voor de salarisproducties en regulier onderhoud stegen met c.a. € 102.000. Dit is de afgelopen jaren gedekt uit de onderbenutting op het budget voor wachtgeld. Voorstel is deze dekking in 2015 te verwerken door € 102.000 van het budget voor wachtgeld over te hevelen naar de overhead (E-HRM). Dit is budget neutraal binnen deze productgroep.										
		<i>Onderzoeksbudget CCO:</i> Gezien de aard van de kosten wordt voorgesteld om het onderzoeksbudget ad € 144.000 vanuit de overhead te verschuiven naar programma 8 productgroep 2 strategie en bestuurlijke zaken.	-144									
	Totaal productgroep 0805		-384		-1.313		-1.313		-1.313		-1.313	
	Totaal programma 08 Bestuur en middelen		4.498	-3	-1.454	-44	-1.454	-44	-1.454	-44	-1.454	-44
	Totaal alle programma's		73.124	52.940	7.069	4.282	3.456	3.516	3.435	3.495	10.004	10.064
9201	Reserves	<i>Reserve N.T.V.A.: Zonnepanelen op asbestdaken</i>		-214								
		<i>Reserve projecten: Rijden op aardgas</i>		22		9						
		<i>Reserve IGP: IGP - realisatieplan Lunet aan de Snel</i>		300								
		<i>Reserve Programma landelijk gebied: Programma AVP</i>	2.786	12.786	12.266	12.266	12.266	12.266	7.451	7.451	7.451	7.451

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Reserve Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling: Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling</i>		9.595								
		<i>Reserve Collectief Particulier Opdrachtgeverschap: Collectief Particulier Opdrachtgeverschap</i>		80								
		<i>Reserve projecten: Fonds Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven</i>		627								
		<i>Reserve projecten: Programmabureau Hart van de Heuvelrug</i>		71								
		<i>Reserve projecten: Uitvoering Hart van de Heuvelrug</i>		4.630								
		<i>Reserve projecten: Presto</i>		976								
		<i>Reserve projecten: Jeugdzorg</i>		1.177								
		<i>Reserve Cofinancieringsfonds: Internationale school</i>		-56								
		<i>Reserve Toeristische ontwikkeling: Toekomst recreatieschappen</i>		254								
		<i>Reserve Toeristische ontwikkeling: Bijdragen projecten toeristische ontwikkeling</i>		40								
		<i>Reserve GWW: Bereikbaarheidsoffensief Utrecht (BOR)</i>		-1.034								
		<i>Reserve projecten: Utrecht 2040</i>		109								
		<i>Reserve projecten: Intensivering cultuur</i>		90								
		<i>Reserve projecten: Bibliotheekvernieuwing</i>		147								
		<i>Reserve projecten: Cultureel ondernemerschap</i>		318								
		<i>Reserve projecten: Stationsgebied Driebergen-Zeist</i>		2.970		518						

Product groep	Omschrijving productgroep	Toelichting op de begrotingswijziging	2015		2016		2017		2018		2019	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		<i>Reserve projecten: Versnelde aanpak knelpunten Hoevelaken, Eemnes en Rijnsweerd</i>				2.320						
		<i>Reserve projecten: Green deal collectieve energieprojecten</i>		100								
		<i>Reserve projecten: Economisch beleidsplan</i>		580								
		<i>Reserve projecten: ARBOR(Accelarating Renewable Energies through valorisation of Biogenic Raw Material)</i>		98								
		<i>Reserve GWW: Uitvoeringsprojecten UMP</i>		-10.854								
		<i>Reserve projecten: Basisregistratie Grootschalige Topografie</i>		-99								
		<i>Reserve projecten: Recreatieve routenetwerken</i>		59								
		<i>Reserve projecten: Op de Fiets</i>		252								
		<i>Reserve GWW: Verkenningen</i>	60		60		60		60		60	
		<i>Reserve projecten: Strategisch communicatiebeleid en huisstijl</i>		6								
	Totaal reserves		2.846	23.030	12.326	15.113	12.326	12.266	7.511	7.451	7.511	7.451
Totaal alle programma's, Algemene middelen en Reserves			75.970	75.970	19.395	19.395	15.782	15.782	10.946	10.946	17.515	17.515

Bijlage 3 Aanpassing Staat van inkomensoverdrachten

In de programmabegroting 2015 is een staat van inkomensoverdrachten opgenomen. Door middel van deze Kadernota 2015 stellen wij u voor om de volgende instellingen toe te voegen aan deze staat van inkomensoverdrachten:

STAAT VAN INKOMENSOVERDRACHTEN 2015		
Programma	Omschrijving	Bedrag
2	Landelijk Gebied	
	Vogelopvang Utrecht	10
	Beheer RodS-gebieden	335
	Stichting Liniebreed Ondernemen	125
	Gemeente Utrecht	176
5	Bereikbaarheid	
	Innovatieve Fiets	25
	KAR	127
	Ontsluiting Nieuw Wulven	150
	Fietsparkeren Utrecht Centrum	4.019
	Stadsdistributie stop & drop	300
	Verbetering doorfietsroutes richting USP Rijnsweerd	3.076
	Versterken en benutten OV- alternatieven Utrecht Science Park en Utrecht Centrum	9.749
	Aanleg pechhavens A28	567
	Verbetering fietsinfrastructuur Amersfoort Noord	1.237
	Vindbaarheid en zichtbaarheid Fietsroutes Nieuwegein het Klooster	3.050
	Stichting U15	2.862
	Logistiek ontkoppel punt	257
	Truckspotting	123
	Spitsmijden Galecopperbrug vervolg	4.200
	Goed op Weg	1.790
6	Cultuur en erfgoed	
	Liszt concours	20
	Internationaal Kamermuziekfestival	20
	Bevrijdingsfestival Utrecht	5
	Kunstbende	10

Toelichting aanpassing staat van inkomensoverdrachten

Vogelopvang Utrecht

Nieuwe subsidie naar aanleiding van uitvoering van de motie vogelopvang.

Beheer RodS

Nieuwe subsidie voor het beheer van de RodS-gebieden 2014-2018. De uitkering is in termijnen totaal is er € 1,4 mln. beschikbaar.

Stichting Liniebreed Ondernemen

De subsidie aan Stichting Liniebreed Ondernemen bestaat uit bijdragen van de provincies Noord Holland, Noord Brabant en Utrecht. De provincies werken samen (met de provincie Gelderland) aan de uitvoering van het programma Nieuwe Hollandse Waterlinie. De uitvoering van het nationale deel is ondergebracht in een programmabureau NHW bij de provincie Utrecht, welke de subsidie voor de provincies centraal verstrekt.

Gemeente Utrecht

Betreft een subsidie uit het Fonds Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven. Als de overeenkomst met de gemeente Utrecht betreffende het project Tivoli/De Helling in Utrecht wordt getekend verlenen we een subsidie van € 176.000 voor de bouw van een expeditiehof aan het bestaande gebouw van poppodium Tivoli – De Helling waarmee de door het poppodium veroorzaakte geluidshinder op de 250 geplande starterswoningen op naastgelegen locatie weggenomen.

Innovatieve Fiets

In het kader van het uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid is er een subsidie toegekend aan TNO voor het project Innovatieve Fiets.

KAR

De subsidie van in totaal maximaal € 127.000 verdeeld over twee jaar is bestemd voor het inbouwen van KAR apparatuur in de ambulances van de Regionale Ambulance Voorziening Utrecht (RAVU).

Ontsluiting Nieuw Wulven

In het kader van verbeteren van de bereikbaarheid van het recreatiegebied door het realiseren van een nieuwe aansluiting van de Rondweg is een subsidie toegekend van maximaal € 150.000 aan de gemeente Houten uit de BDU, onderdeel verkeersveiligheid, vervoersmanagement en doorstroming.

Fietsparkeren Utrecht Centrum

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan de gemeente Utrecht, voor de aanleg van een fietsparkeergarage, een rijksbijdrage van € 4.019.000 toegekend.

Stadsdistributie stop & drop

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan de gemeente Utrecht, voor het organiseren van distributie in de binnenstad, een rijksbijdrage van € 300.000 toegekend.

Verbetering doorfietsroutes richting USP Rijnsweerd

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan de gemeente Utrecht, voor de aanleg en verbetering van de fietsroutes USP en Rijnsweerd, een bijdrage van € 3.076.000 (waarvan € 2.626.000 rijksbijdrage) toegekend.

Versterken en benutten OV- alternatieven Utrecht Science Park en Utrecht Centrum

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan de gemeente Utrecht, voor de verbetering van de OV- bereikbaarheid Utrecht Science Park en Utrecht centrum, een bijdrage van € 3.076.000 (waarvan € 2.626.000 rijksbijdrage) toegekend.

Aanleg pechhavens A28

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan RWS Utrecht, voor de aanleg van pechhavens ten behoeve van bussen over de vluchtstrook, een bijdrage van € 567.000 (waarvan € 255.000 rijksbijdrage) toegekend.

Verbetering fietsinfrastructuur Amersfoort Noord

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan de gemeente Amersfoort, voor de aanleg en verbetering van de fietsroutes Amersfoort Noord, een bijdrage van € 1.237.000(waarvan € 803.000 rijksbijdrage) toegekend.

Vindbaarheid en zichtbaarheid Fietsroutes Nieuwegein het Klooster

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan de gemeente Nieuwegein, voor de aanleg en verbetering van de fietsroutes Nieuwegein het Klooster, een bijdrage van € 3.050.000(waarvan € 1.440.000 rijksbijdrage) toegekend

Stichting U15

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan de Stichting U15, voor het Stimuleren van spitsmijden door werkgevers, een rijksbijdrage van € 2.862.000 toegekend.

Logistiek ontkoppel punt

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan de gemeente Utrecht, voor het realiseren van een ontkoppelpunt, een rijksbijdrage van € 257.000 toegekend.

Truckspotting

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan de gemeente Utrecht, voor het identificeren en bundelen logistieke stromen, een rijksbijdrage van € 123.000 toegekend.

Spitsmijden Galecopperbrug vervolg

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan RWS Utrecht, voor het stimuleren Spitsmijden reizigers over de Galecopperbrug, een bijdrage van € 4.200.000(waarvan € 1.890.000 rijksbijdrage) toegekend.

Goed op Weg

In het kader van Beter Benutten vervolg wordt er aan RWS Utrecht, voor het realiseren van de website en communicatie richting de reiziger, een bijdrage van € 1.790.000 toegekend.

Liszt concours

Voor 2015 en 2016 wordt er een bijdrage van € 20.000 per jaar verstrekt aan Stichting Liszt concours voor het internationale Fransz Liszt pianoconcours uit het budget intensivering cultuur.

Internationaal Kamermuziekfestival

Voor 2015 en 2016 wordt er een bijdrage verstrekt van € 20.000 per jaar aan Stichting Internationaal kamermuziek Festival voor internationaal kamermuziek festival Utrecht uit het budget intensivering cultuur.

Bevrijdingsfestival Utrecht

Vanwege het 25-jarige jubileum wordt er een extra bijdrage van € 5.000 gegeven aan Bevrijdingsfestival Utrecht uit het budget intensivering cultuur.

Kunstbende

Uit het budget intensivering cultuur wordt een bijdrage van € 10.000 gegeven voor het project kunstbende aan de stichting UCK.

Colofon

De Kadernota 2015 is een uitgave van:

Provincie Utrecht
Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht
Postbus 80300
3508 TH Utrecht
Telefoon: 0302589111
www.provincie-utrecht.nl

Foto omslag:

Voorjaar bij de Klopvaart te Utrecht

Samenstelling en eindredactie:

Afdeling Managementondersteuning

Oplage:

150 exemplaren

Druk:

Multi Media Centrum provincie Utrecht

Het binnenwerk van deze rapportage is gedrukt op Colotech 90 grams houtvrij-chloorvrij-TCF, duurzaam papier.